

Abonamente pentru Anul LIV. — Ung. H. 6.
Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 franci, pe trei luni 10 franci.
Se primumără la toate oficiile poștale din țară și din afară și la dd. colectorilor.
Abonamentul pentru Brașov: în administrațiune, piața mare Nr. 22, etajul I. pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu douăzeci în casă: Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. sau 15 bani.
Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

GAZETA TRANSILVANIEI

(NUMERŪ DE DUMINECĂ 36)

Nr. 199.—Anul LIV.

Brașov, Duminecă 8 (20) Septemvre.

1891

Brașov, 7 Septemvre v.

De multă nu s'a vorbit în foile unguresc atâta de mult de poporul român și în deosebi de poporul român ardelean, ca acum de când cu înalta vizită ce-o făcu la omnișorului nostru, Maiestatea pe acesară și regescă apostolică la Bistrița, cu scop de a asista la manevrele corpului alu 12-lea de armată din Transilvania.

Erăși se turbură vremile și se arată nori grei și amenințători pe cerul politică europenă. Lucru firesc d'ér că, ca tôte stăpâniri, trebuie să fiă îngrijată mai multă séu mai puțină și stăpânirea ungurescă și trebuie să caute a liniști în totu chipulă poporele din țără, ca atunci, când va bate ceasul primejdiei, să nu le afe nemulțămite.

Câtă pentru Unguri, șomă, că ei sunt gata totdeuna a încheia „frățietate“ cu noi, numai să dăcem cum dăcu ei, să șemțim cum șemțesc ei și să fim mândri, că ni-se dă privilegiu de a învăța unguresce, dela Kiședovuri începând, până la universitate. Și amă minți decă amă dăce, că ministrulă-președinte conte Szapary în privința acésta se deosebesce de ceilalți Unguri.

Nu, elă nu dă de minciună firea lui ungurescă nici în fața norilor grei, că se rădică în situațiunea din afară. De aceea elă nutresce speranța, că cu câteva vorbe bune, cu câteva posturi de funcționari administrativi și póte cu câteva mandate de deputați date Românilor din grațiă, cu anumite condițiuni, va puté prinde în mrejele lui și pe Români, cum crede, că i-a prinsă pe Sașii ardeleni.

De aici vine, că de ună timpă încóce foile guvernului unguresc ne totă dojenesc și sfătuesc, să lăsăm odată la o parte visurile

nóstre și drepturile naționale, ce le pretindem, și să ne împăcăm odată cu starea lucrurilor, căci atunci, introducându-se administrația de stat, guvernul va numi la diregătoriile dela comitate și dintre Români pe aceia, cari știu bine unguresce și sunt „buni patrioți“.

Va să dăca ne ceră că pentru ună blidă de linte să ne lăpădam de drepturile limbei și ale nației nóstre. D'ér ceea ce trebuie să ne pună mai multă în uimire este cutezarea, cu care foile unguresc voră să facă pe cetitorii loră să credă, că poporul român țerană nu vrea să șcie de lucrulă d'astea, de cari viséză numai conducătorii lui; că poporul nu vrea alta decât, ca să i-se micșoreze dările, să capete o administrațiă mai bună și o justițiă mai efină.

Rău mai cunoscă adversarii noștri poporul român decă credă asta dela elă; decă mai alesă credă că acestă poporă póte fi nepăsătoră față cu limba, legea și datinele sale românesc. Rău cunoscă ei pe țeranulă nostru român, decă credă, că nu-lă dóre când vede, că nimeni nu ține sémă de a se înțelege cu elă în limba lui, că nu-lă judecă în limba lui și că deregătorii voră să fiă poporul pentru ei, ér nu ei pentru popor.

E drept, că poporul român, ca și poporul unguresc și ca și oră ce altă poporă doresce să i se micșoreze dările, d'ér cum o să începă cei dela putere lucrulă acesta, când acum din nou ministrulă de rășboiu cere șumulița de 18 milioane pentru armată?

E drept, că poporul nostru doresce o administrațiă mai bună, d'ér cum o să devie acésta mai bună, pe câtă vreme în funcțiuni numai ici colo cu mare greu și cu

mară lupte mai póte începă câte ună bărbatū din șinulă lui, cu șimțu adevératū pentru elū?

Și cum se va puté îmbunătăți administrațiunea, când dela funcționari se cere înainte de tóte, ca să se lapede de limbă și nelmulă séu?

E drept și aceea, că poporul română doresce o justițiă mai efină. D'ér cum o să se iefinéză ea, când cu sila limbei unguresc în tóte părțile, au ajunsă lucrurile așa departe, încătă țeranulă română nu póte face ună pasă înainte a autorităților, fără ca să i se cheltuiă marea ună advocatū, care să lă póte apăra în limba maghiară?

Rău se înșelă d'ér acele foi unguresc, cari, ca „Magyar Hir-lap“, credă, că țeranulă nostru română nu vede unde e bubă și că nu șimte prigonirea națională; și mai rău însă se înșelă decă credă, că poporul va desavua, adecă va da de minciună vreedată pe conducătorii săi.

Poporul română pretinde înainte de tóte drepturi, ca poporă românesc, cu limbă, cu cultură și cu aspirațiuni românesc, căci avându odată aceste drepturi șiva elă să i ajute însuși, fără a mai avé trebuința de grațiă d-lui Szapary și a celoră dimprejurulă lui.

Majestatea Sa la Bistrița.

Sâmbătă, în 1 (13) Septemvre o. a sosită Majestatea Sa la Bistrița, între Sași și între Români, d'ér n'a prea dată față nici cu Sașii, nici cu Românii, căci în totu timpulă, câtă a petrecută Majestatea Sa la Bistrița, a fostă înunjurată numai de ómeni de-ai ministeriului unguresc și de-ai Curții dela Viena.

De-almintrelea au prinsă bine și Sașii și Românii, căci ei au formată

mulțimea, care a aclamată pe monarchă și pe ei i-a înșelată șpanulă dela Bistrița de-alungulă stradeloră dela Bistrița dela gară până în oraș, așa că înalții óșpeti, șosindă dela gară, trecură cu trăsuri printre ei. Intr'una din aceste trăsuri se afla Majestatea Sa alături cu ministrulă-președinte Szapary, la ale căruia urechi ajunsă câteva strigăte de „se trăsă“ din partea țeraniloră română. Acestea au fostă însă aproape șingurile accente românesc, pe cari le-a putută auđi Majestatea Sa în decursulă petrecerei sale la Bistrița, căci ministrulă-președinte Szapary împreună cu șpanulă dela Bistrița și cu alte organe ale loră au luat tóte mijlocele pentru a nu lăsa să ștrăbată la urechile Maiestății Sale nici o voce românescă, ér orașului Bistrița îi dete o înfașurare curată maghiară. Stradele fură împodobite numai cu stéguri unguresc, muzicele cântau prin birturi și prin cafenele unguresc; cu ună cuvânt de nu vedeai poporulă îmbrăcatū în haine românesc și șăsesc, își părea că ai fi în Dobrișin și nu în Bistrița. Primarulă orașenescū fi oprit de a șaluta pe monarchă în limba germană și fi șilit a vorbi în limba ungurescă; locuitoriloră sași li-s'a interdiș de-ai împodobi casele loră cu știndarde șăsesc și li-se porunci să arboreze pe casele loră, vrându nevrendū, știndarde unguresc; ba șpanulă dela Bistrița a mersă așa departe, încătă a datū ordină, ca pe când va veni Maiestatea Sa să se ștergă de pe tablele de prin comune tóte inscripțiile românesc și șăsesc și să rămână pretindenea numai inscripțiile unguresc.

Se înțelege de șine, că în urma acésta locuitorii română și sași din Bistrița au trebuită să se șimță forțe măniș și mulți dintre ei și-au și datū pe față măhnirea acésta. Despre ună advocatū română din Bistrița șpune correspondentulă unei foi unguresc, că a preferit să fugă din Bistrița, decătă să i împodobescă casa lui cu stéguri unguresc. Dintre Sași, unii îndată ce auđiră că pe primarulă l'au oprit de a vorbi

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Săpătorulă de comori*)

A fostă odată ună omă, care avea ou ce trăi d'ér nu era mulțumit. Dorea să fiă putredă de avută. Dăua-nópte se gândea mereu, cum și-ar puté ajunge școpulă? — Tóte însă înzadară!

Odată, tocmai când era să adormă, étă, i-se arată înaintea patului ună omă mică negricioasă și-i dăce:

„Petre, dorința ta să se implinéză, vréu să te faci bogătană, încătă să nu șcii, ce ai la casă, și pentru ostenelă mea, să nu mi plătescă nimic.“

Petru zimbă și întrebă:

— „Ce să faci d'ér că să fi bogatū?“

— „Să te școlt, să te imbraci iute și să iai șecura și hârlețul și să vii cu mine în pădure. Eu cunoscă doi ómeni bogăți, cari s'au șaturat de bogăți. Cu unulă din doi poți face bună țergă!“

— „Decă-i numai atăta, dăce Petru, imă pare bine. Mară nebuni trebuie

să fiă dumniloră, decă s'au șaturat de bogăți!“

Petru îndată a fostă gata, luă șecura și hârlețul și plecă cu piticulă.

Era nópte, de nu se vedea mâna Petru voia să se întorcă și să ieșelampa, piticulă însă rise și dăce că nu este de lipsă, apoi strigă: „Hop, vâpăia de comori, hop,“ și deodată o flacăară vînătă le juca pe dinainte și le lumina calea.

Așfelă ajunseră în pădure, lângă ună stejară mare omulă mică se opresce și dăce:

— „Ședă aici josă și nu dăce nimic! Veđi colo peteculă celă luminosă? Acolo arde comora, eu mă duce la ea și faci să ștee în loc.“

— „D'ér unde-să cei doi nebuni?“ întrebă Petru.

— „Vină și aceia,“ răspunse piticulă.

Petru ședă josă, piticulă puse petri în jurulă petecului luminos și érá strigă: „Hop, vâpăia de comori, hop!“ Atunci din tóte părțile veniră flăcări vișete și începură să jóce. Piticulă însă se duse la Petru și dăce:

„Acum așteptă până vei auđi că

bate mieđulă nopții. Atunci du-te și șapă. Vâpăile de comori nu ard, ele dau numai lumină!“ Cu acestea se făcu nevêđut.

Pe omă începeau să-lă cuprindă fiori, pentru-că jură împrejură de elă era mare liniște.

În șfârșitū bătū două-spre-dece, elă își ia șecura și hârlețul și intră în ceroulă flăcărilor și începe să șape. Deodată se lovesce hârlețul de o petró. Écă vine comora, își gândi elă, și inima-i bâtea de bucură. Așa ușor totă n'a gândită că se póte face cineva bogatū. Iute dete totă pământulă într'o parte și veđu o leșpede mare de feră, pe care după ce o ridică, veđu o gaură neșă în patru cornuri.

„Ei, să veđu, câtă e d'afundă“, își gândea elă și șlobođi cōda hârlețului în josă, d'ér nu ajunsă la fundă. Aici e comoră dăce elă, și intră cu picioarele în grópă, voia să se lase în josă ca ună urlioră. Asta însă merse așa de iute, încătă își pierdă și auđulă și vederea. Când își veni în fire, se afla într'o peșteră mare și întunecată. Acolo îi era forte frică și ar fi strigatū bucuros din tóte puterile, decă i-ar fi fostă iertatū.

Pipăi împrejură pe la pereți și deodată auđi o voce bētrănescă:

— „Cine e aici?“

Elă însă nu răspunse nimic și asta i-a fostă noroculă. Acesta va fi nebunulă gândi elă și răsufă odată.

Deodată se deschise o ușă și elă veđu altă peșteră înaintea sa. Elă rămase cu gura cășcată, mirându-se.

În peșteră, înaintea unei lăđi, plină de aură până'n vērfulă, stetea ună omă bētrănu-bētrănu. Pe tidva lui mai atērau numai câteva șuvițe șubțiri ér barba albă ca zăpada ajungea până în ladă. Fața bētrănului așa era de încrēșită, încătă și-se părea, că este ună ogoră arată de curēndū. Ochii neșterupti erau așintiși spre aură și cu degetele lui lungi și uscate numera la galbină neșcetată făcēndū să șune fi-care galbină. Elă purta ună halatū lungū, care nu se mai óunoscea de ce colóre a fostă și așa era de șdrențosă, încătă nici cerșitorulă celă mai șeracă nu țiar fi dișt pentru elă: „fi-ți paust în rai“. Înaintea bētrănului era ună urciortă de pământ, plină cu apă, ér lângă urciortă câteva coji de pâne uscată și mucedă.

Țeranulă nostru se minuna de lu-

*) Din „Povești alese“, inedite adunate de Moșulă.

limba germană, s'au supărat și au luat jost de pe casele lor stégurile unguresc; alții dintre Sași cu intențiune arborară stéguri săsesci, așa că organele unguresci trebuiră cu poliția să le ia jost. Mulți pe lângă totă porunca, ce li-s'a dat, nu voră să-și împodobescă casele lor cu nici un fel de stég. Mai rău i-a păcălit însă pe „patrioți“ arendatorului orășenesc de regalii. Acesta nu dăse nimic, ci în momentul ultimului toamai când sosia dela gară Majestatea Sa, arboră repede stéguri naționale săsesci pe toate casele ce se țin de regalii așa că nu mai avură vreme organele poliției ca să le ia jost, er după ce trecu serbarea primirei Majestății Sale, le luară, ce e drept, dăr era cevaș prea târziu, căci colorile nemaghiare apucaseră a orbi ochii multor „patrioți.“

După cele premerse nu e mirare, deocă sosirea Majestății Sale la Bistrița nici decum nu i-a găsit pe Sași într-o „frățietate“ toamai așa „intimă“ cu Maghiarii. Intre ei se iscară toamai dările aceste diferite conflicte mai mari și mai mici, er la conductul de torțe, ce s'a făcutu sera în onora Majestății Sale isbuoni o adevărată luptă între strigate de „Hoch“ ale Sașilor și între „éljen“ urile unguresci, strigându care de care mai tare și mai demonstrativ cu scopul, ca de neocăș unii să inee vocea celorlalți.

Cătu pentru Români, am știut înainte, că pentru ei așa s'a hotărît, ca să nu fiă luați în seamă;—nici un semn de viață națională, nici o vorbire românească nu s'a auzit. A fostu reprezentată, ce-i drept, și biserica românească gr. cat. prin Escelența Sa Metropolitul Dr. Ioan Vancea dela Blășiu, er biserica gr. or. prin Escelența Sa Metropolitul Miron Romanul dela Sibiu, amândoi arhierii însă au vorbit în limba maghiară.

Vorbirea Metropolitului dela Blășiu până acum o cunoscem numai din cuprinsul unei telegrame, ce ni-s'a trimis dela Bistrița. In ea a accentuat Escelența Sa sentimentele de fidelitate către tron, moștenite dela străbuni, er Majestatea Sa dăse în răspunsul său, că nu se indoesce, cumcă fiit bisericii române unite „pe lângă virtuțile aceste moștenite dela străbuni, voră fi totă așa de zelos servitor ai bisericii, ca și fi credincioși ai patriei.“

Mai mare svontă a produsu vorbirea Metropolitului dela Sibiu, Miron Romanul. Escelența Sa dăse între altele:

„Intre raporturile noastre interne din țară, căr dau une-ori privilegiu la îngrijiri îndreptățite, ne servesc spre mare mângâiere sufletescă a sci, că Majestatea Vostră Vă îndurați a Vă estinde grija părintescă de opotrivă asupra tuturor

supușilor credincioși, fără deosebire de religione și naționalitate. Nutrăscă alții ori și ce părere despre nisuițele bisericii noastre naționale, preoțimea și poporul credincios al acestei biserice va face și în viitor pentru înaintarea binelui obștesc totu ce i este posibil pe lângă scutirea intereselor vitale, îndreptățite și patriotice ale religiei și naționalității.“

La această vorbire răspuse Majestatea Sa: „Primesc cu sinceră mulțumită omagiile și alipirea credincioasă a clerului bisericii gr. or. române.

„Fiți convinși, că paladiul cel mai firm al religiei și naționalității D-Voștră este legalul organism de stat. Considerați de o problemă principală a misiunii sacre, ce o aveți, a cultiva nu numai pacea onfesională, ci și cea națională, și pe lângă declararea grației mele regesci, Vă asigură, că biserica D-Voștră și instituțiunile ei fundamentale pot conta și de acum înainte la grija mea binevoitoare.“

Atătu vorbirea Escelenței Sale Metropolitului Miron, cătu și vorbirea Majestății Sale au produsu mare răsnet în întrăga pressă ungurescă. Foile unguresci dău, că cuvintele „ingrijiri îndreptățite“ din vorbirea Metropolitului Miron sunt o plângere în contra Maghiarilor. Mai vortos le este neocăș însă din causă, că Metropolitul a accentuat pe lângă religione și naționalitatea. Foile unguresci ar fi dorit, ca Escelența Sa să nu mai facă nici o amintire de naționalitate, ci să se fi mulțumit numai a promite, că ori ne voră ucide stăpânitorii viața noastră națională, ori nu, noi totu slugi plecate ale lor vomă fi.

In fața acestei măhniri a lor, foile unguresci se mângăie cu vorbirea Majestății Sale, pe care o consideră ca o dojenire la adresa Românilor. Ce mai umblă voi, — dău foile unguresci — să răsturnă legile, ce vi-le face guvernul țerei? Nu v'a spus Majestatea Sa, că cea mai puternică asigurare a naționalității voștre este organismul legal al statului?

Inainte de toate trebuie să se scie, că după obiceiul constituțional, ceea ce vorbesce le asemănă prilejuri monarhului, se pune pe hârți de către guvern și cei ce vorbesc către Majestatea Sa, trebuie să se arate înainte guvernului.

Dăr ori ce ar dăse foile unguresci, chiar și din enunciațiunile prea înalte făcute la Bistrița se vede, că Majestatea Sa nu are și nu pte avé intențiunea de a ne face să ne lăpădam de limba și naționalitatea noastră, nu condamnă și nu pte condamna lupta pentru asigurarea existenței noastre naționale!

Mai amintim la acestu loc, că supe-

ritendentul săsesc Teutsch la Bistrița a salutatu pe Majestatea Sa în numele bisericii evanghelice printr'un discurs rostit în limba germană.

Pentru ce ore nu și-au ținut și arhierii noștri vorbirile lor în limba bisericilor noastre naționale, căci și aceste biserice sunt totu atât de autonome, ca și biserica săsescă evanghelică?

Mercuri dimineța, în 4 (16) Septembrie, a sosit Majestatea Sa în Timișoara, unde s'a dus pentru a visita espositia de-acolo. Aici i s'a făcutu Majestății Sale o primire și mai maghiarónă ca la Bistrița. Episcopul Al. Dessewty, care conduse deputațiunea clerului romano-catolic din dieceșă Cenadului, nu se genă a-și termina vorbirea sa cu cuvintele: Să trăiți Majestate la mulți ani, dăr să trăiți mai alesu pentru binele și fericierea credincioșei națiuni maghiare.“

Aici încă s'au prezentat arhierii români Mihali dela Lugoș, Meșia dela Arad și Popea dela Caransebeșu. A vorbitu pentru biserica română gr. cat. Episcopul Mihali, er pentru biserica română gr. or. Episcopul Meșian.

Visitându espositia, Majestatea Sa a avut să admire acolo o cadă mare și frumoasă, sculptată cu multă artă din partea a trei tineri români din comuna Beșeu, cari nici odată n'au învățat această măestrie.

In Fiume a petrecutu Majestatea Sa numai până la 4 ore p. m., când a continuat calea spre Miramare.

CRONICA POLITICĂ.

— 7 (19) Septembrie.

Din partea foilor unguresci este intimpinată cu multă bucurie călătoria Majestății Sale printre naționalități. Ele dău, că deși Majestatea Sa s'a hotărît să facă această călătorie din incidentul manevrelor, scopul călătoriei însă nu este întru atăta de natură militară, cătu mai mult de natură politică, pentru-că nu mai încape nici o îndoială — dău ele — că Majestatea Sa numai pentru aceea călătoreșe printre naționalități, pentru ca să le dojenescă, să le îmblândească și să le facă a nu mai căti nimic în contra stăpânirii unguresci și a modului, cum această tracteză cu naționalitățile. Ca dovadă se provocă la dojana ce a făcutu Majestatea Sa Slovacilor, cu ocașiunea petrecerii Sale în Galgoț; o asemenea dojană vedă ele și în cuvintele, ce le-a adresat Majestatea Sa la Bistrița Metropolitului Miron, provocându-se la „organismul de stat legal“.

In privința acestor cleveriri ale foilor, unguresci, diarul sârbesc „Branik“, după ce aduce în întregu cuprinsul său vor-

birea Metropolitului Miron și răspunsul Majestății Sale, se exprimă astfel:

„Foile politice maghiare năpădesc asupra Metropolitului român, pentru-că și-a recomandat poporul său grației de domnitor a Majestății Sale. Ilu învinovătesc uřit, ca și-când elu ar fi în contra „organismului statului“ ungaru. Noi nu scim, că plângendu-se cineva către regele încoronat legal în contra unor stăpânitori de nici o trebă, comiți delictu în contra statului. Ori dăr în rege nu e personificată ideea statului?! Dăr nenorociții de ei vrău să clevetescă, — căci astae li-e meșteșugul“.

— Organul Cehilor tineri „Narodni List“ din Praga scrie cu multă bucurie despre înfrățirea croată-cehică la espositiunea din Agram. Adunarea cea mai nouă de reprezentanți de vi în Agram, dăse elu, a arătat ce în Erese a făcutu idea croată și de ce populu țate se bucură partida lui Starcevic; această este însemnătatea deciziunilor luate în Agram, frumosul vist a lui Harliczek începe a se implini. Poporele înrudite cari au o minte tare și o inimă, ce se îndrăptă în potrive ori cărei tirani, ele au învățat în grăua lor strimtoare, de a-și ridica brațele în contra ucigașilor lor, și au cunoscutu acum propria lor putere. Atătu Croații, cătu și Cehii voră să-și pretindă dreptul lor publicu. Unirea solidară a Cehilor, Croaților și Slovenilor, este răspunsul cel mai potrivit față cu dualismul și față cu maghiarismul îngâmfat, care a înșelat pe Croați. — Arătându ceea ce scrie foia cehică, „Nouvel Pester Journal“ dăse: „Putem să asigurăm pe foia cehică, că Maghiarii și în viitor voră fi totu așa de „ingâmfat“ de a respinge energicu ameste cul Cehilor în afacerile țerilor coronei ungare, și de-a nu recunoesce așa numitul drept publicu boem. Dualismul — se va dovedi însă destul de tare spre a nu se derima, numai pentru că luă suflă o foia cehică.

— In săptămâna această a ținutu împăratul Germaniei un toast la Erfurt, în care a dău, că aici la orașul acesta a dejositu „parvenitul corsicanu“ (Napoleon cel mare) Prusia. Pressa franceșă ocupându-se de acest paselorte amărită de cuvintele rostite de împăratul Wilhelm în acestu toast, ce deosebire de cuvintele parvenitului corsicanu. „Journal des Debats“ dăse, că această e o manifestațiune a indispozițiunii împăratului din cauza înțelegerei franco-rușe. Alte diare dău, că intențiunea împăratului a fostu să țină deștepte pasiunile naționale în contra Francei. Diarul „Liberte“ din Paris scrie: Decă Germania nu pte să uite anul 1813, atunci nici Franța nu pte să uite catastrofa din 1870.

curile acestea cu atătu mai multu, cu cătu în peșteră, unde era umed și rece, erau acățate blănille cele mai frumoșe și juru împrejur, pe mai multe mese, erau fripturi gustose și vinurile cele mai alese.

In sfârșit dăse bătrânul către țeranu:

— „M'am săturat de bogăția! Vrăi să iai locul meu?“

Țeranul făcu cu capul, că da.

— „Bine! Totu aurul acesta e al tău, deocă ești în stare să trăesci, cum am trăit eu.“

Cu acestea se ridică și țeranul trebuie să ședă înaintea lăzii.

Abia își cuprinsu locul și a trebuit să totu numere și eră să numere și nu-i era iertat să-și iee ochii dela ban. Când se deslipia o petricică de unde, se spăria pentru-că gândia, că vinu hoții. Numărându, ilu ajunsese foamea și-i era sete, er mângâierile mirosiau atătu de plăcut și vinul solipia atătu de curat! Elu întinse mâna după o farfuri.

— „Stăi!“ strigă bătrânul, „nu

ne-am învoit așa! Să-m dai un galbinu mai întău!“

Țeranul băgă mâna în ladă, dăr n'a fostu în stare să se despartă de galbinii, cari solipiau și sunau atătu de frumos. A mâncat u o căjă uscată de pâne, a înghițit u odată apă și erăși a începutu să numere.

Acum încep să-și fă frig și vră să iee o blană caldă.

— „Stăi!“ strigă bătrânul, „că nu ne-am învoit așa. Doi galbinii mai întău.“

Țeranul însă mai bine ar fi degerat de frig, decât să se despartă de galbinii.

Astfelu șed și numără flământu, duse sete și degeră. In fine adormi. Când se deșteptă era rășimat de pârte și bătrânul ședea erăși înaintea lăzii și dăse:

— „De ce cauți aur, deocă nu-lu sci prețu? Cinci-șeci de ani am trăit pe pământu, așa cum mă veți că trăsescu aici, tu nici o și n'ai pututu trăi ca mine, ci ai adormit numărându la ban. Număratul banilor nu te-a săturat, solipirea aurului nu te-a încăldit, sune-

tu plăcutu alu aurului nu te-a ținutu tréz. Ce cauți în casa mea?“

— „Aur, bătrânule nebu!“ răspuse Petrea, dăr nu ca să duc lipsă și să degeru! Vrău să am aur, ca să scap de toate necazurile, dăr inima mea se nu fiă legată de aur, pentru că vrău să trăsescu bine.“

— „Omule, și-se pte face pe voiă“, dăse bătrânul arătându spre o ușă.

Țeranul își gândia: aha, acum vine alu doilea nebu! Cu asta pte că voi face trebă!“

Țeranul puse mâna pe zar, ușa se deschise și înaintea lui vedu o galerie întunecată. Bătrânul însă strigă: „Hop, vâpă de comori, hop! du pe omul ăsta la feciorul meu!“ și o flacăra vință merse înaintea țeranului.

Când se făcu flacăra nevedută, galeria se lumina și deodată țeranul se afla în fața unei grădini pompoșe.

Grădina așa frumoșă nu mai veduse elu nici odată. Ce lucru minunat! Pe arborii înfloriți sburau fel de fel de paseri și cântau de-ț era mai mare dragul; pe lângă cărări erau așezate figurii mari de aur și argint; ic colo-

erau făcute grote, în cari erau perinele cele mai moi; fântăni sărite aruncau susu în aeru profumurile cele mai plăcute, în lacuri limpezi ca cristalul notau lebede albe, er sub arborii cei înalți păceau cerbi și căprioare îmblândite.

„Aicea-i de mine“ gândea țeranul, „așa ceva imi place!“ Și merse mai departe și ajunsese la nisce curți, cari erau zidite din marmoră albă, cu uși de aur, la ferestri cu geamuri coldrate.

Când țeranul privia la curți cu ochii înholbați, vine o slugă cu palton aurit, cusut u petri prețioșe, și-lu pofti să mergă după elu.

Urcară pe nisce trepte de argint și trecură prin un șir lungu de odai, dintre cari una era mai frumoșă ca cealaltă. In toate erau don și dômne îmbrăcate elegant, cari însă toți păreau fără voiă, posomorți. Mai în urmă ajunseră într'o odă pe lângă care celelalte și-se păreau sârăcoșe. Era întrăg din aur și padimentul era o oglindă dintr'o singură sticlă.

Sluga păși înainte, făcu o închinăciune și dăse: „stăpâne aici e omul, care vrea să-ș ocupe locul!“ Deodată

— Lângă orașul Vitry, în Franța, a trecut președintele Carnot în revistă trupele franceze, cari au luat parte la manevre, în număr de 120,000 oameni. Defilarea trupelor a fost imposantă, cu deosebire difilarea diviziunii de cavalerie; 16.000 călăreți în galop au scitat admirațiunea publicului, care era în număr de 50,000. După terminarea defilării, președintele Carnot s'a întors în oraș, aclamat cu entuziasm de mulțime.

— În conferințele ministeriale comune din Viena se va tracta și bugetul militar, și anume cererea de credite nouă pentru armată. Acum câteva săptămâni se răspândise fama, că se va cere un credit de 20 milioane pentru armată. Deși șgomotele aceste s'au fost desmințite în mod oficial, totuși — dice „Budapester Tgbltt“ — se vor cere credite nouă de mai multe milioane pentru scopurile armatei, un credit mai mare pentru armată va fi fatal pentru starea actuală financiară.

SCRILE ȚILEI.

— 7 (19) Septemvrie.

Metropolitul Vancea la Gherla. Ni-se scrie, că Escelența Sa Metropolitul Vancea, reîntorcându-se dela Bistrița, a mers la Gherla în trăsura cu P. S. S. Episcopul Sabo. Aici a fost Escelența Sa Metropolitul binevenită din partea capitulului diecesan, a vizitat seminarul teologic și a făcut după aceea o preumblare cu trăsura prin oraș însoțită de Episcopul Sabo. Joi la 5 ore p. m. Escelența Sa a plecat la Blăși.

Jertfa pentru școală. Din comuna mare Secu ni-se scrie, că bunul popor român de acolo, care față cu 4000 de Unguri abia se află în număr de vre-o 500 de suflete, vădându-și debila lor școală amenințată din partea contrarilor culturei noastre naționale, s'a hotărât cu ori ce jertfe să mântuască această școală, ridicându-o la o stare de înflorire așa, ca să nu i se mai pătă băga nici o vână din partea nimerei. Spre scopul acesta, bravul popor din Secu, în ședința comitetului școlar ținută Țilele acestea s'a obligat în scris a mări leafa învățătorului, contribuind și care colonu câte 1 fl., 6r „tabșierii“ câte 50 cr., pentru ca astfel să se pătă căpeta un învățător bun și calificat. Din banii, ce vor fi prisosi, se va întemeia un fond școlastic-bisericesc român. Tot-odată s'a hotărât să se cumpere cât mai ou-rând un loc în mijlocul comunei, unde va avé să se edifice o școală după plan pe cheltuiela poporului, care s'a angajat a suporta spesele prin repartițiune. La exemplul și propunerea lau-

dabilă a d-lui protopop și parochiu local Ioan Farcaș, se puse tot-odată temei și pentru înființarea a două grăd-nare bisericesc, subscriindu-se spre acest scop până acum 56 de merțe de gră-unțe. Un asemenea popor brav nu are lipsă de lauda nimerei, căci pe el îl laudă faptele. Ajute-i Dumnezeu, ca să mērgă mereu înainte.

Regele Carol I la manevrele germane. Cetim în „Timpul“: Am anunțat, că d. general Florescu a chemat pe d. general Vlădescu la Pallanza pe lângă M. S. Regele. Scopul acestei chemări este, ca d. general Vlădescu, fost ministru de război, să însoțescă pe M. S. Regele la manevrele din Germania, unde, precum am anunțat, Suvranul nostru se va duce îndată după întvederea ce va avea-o cu Regele Italiei.

Contingentul recrutiilor, armatei comune, și ai armatei teritoriale a ambelor țări, pe anul acesta este de 130,000. Aceștia vor avea să intre în serviciu activ în 1 Octomvrie n. c.

Prețul cerealelor. Prețul cerealelor a scăzut considerabil în timpul din urmă. Causa se presupune a fi, că atunci, când eșise uzul țarului, prin care se oprea esportul din Rusia, piețele de cereale nu erau în curat cu cuantul, ce se va pute cumpăra, nu se scia adecă, decât se vor pute acoperi toate trebuințele în afară de Rusia. În nesciința acestor speculațiunea a început a aduna cereale din toate părțile. Emporiile cele mari au adunat în mod un cuant însemnat, în cât astăzi nu numai că nu mai cumpără, din contră caută să și plaseze cantitățile adunate. Până nu se va scoi hotărât, decât se pot ori nu, acoperi toate trebuințele, până atunci prețul cerealelor nici nu se pte stabili.

Timpul unificat la căile ferate va intra în vigoare cu 1 Octomvrie n. c. în comunicațiunea internațională a căilor ferate. Acesta se deosebește de timpul din Budapesta cu 16 minute. Stațiunile de pe căile ferate ungare au primit din partea ministrului de comunicațiune ordinul, ca în 1 Octomvrie noaptea la toate stațiunile cėsornicele, cari până acum au fost în dreptate după cėsul din Budapesta, când va fi la 12 ore și 16 minute se fi date îndrētū la 12 ore.

Concertul fraților Mureșianu în Caransebeș. Cetim în „Foaia Diecesană“: Joi în 23 August (3 Sept.) frații Iacob și Traian Mureșianu au dat un concert în sala otelului „Pomul verde“ cu un program, ale căruia piese au fost ese-

outate cu adevărată artă, încât publicul ales și aprăpe numai românesc a fost farmecat. Compozițiile lui Iacob Mureșianu se disting prin formă clară, lucrare artistică și păstrarea caracterului național. D-l Traian Mureșianu a încântat publicul cu baritonul său și cu pianisimile succese în mod strălucit. Vocea lui Traian este sonoră și de o rară estensiune.

Distincțiune. „Pester Lloyd“ aduce șocirea, că ministrul român de război general Lahovary, dia incidentul petrecerii sale în Bistrița a primit ordinul coronei de feră cl. I. Acesta este cea mai mare distincțiune, ce se da de monarhul nostru la asemenea ocașii un ministru al unei țări străine. De aici se pte vedé, dice foia peștană, ce preț mare se pune din partea noastră pentru susținerea bunelor raporturi cu regatul României.

Demonstrațiune antigermane în Paris. În Țilele acestea directorul operei din Paris anunțase, că va reprezenta opera germană a lui Wagner „Lohengrin“. Îndată ce auziră membrii fostei lige patriotice, că în Paris se va reprezenta o operă germană, începură să agite prin popor, ca să impedeze reprezentarea acestei opere. Deputații boulangiști Laur, Bondeau etc. publică în ziare articoli cu titluri sensaționale, ca „Germanii la operă“, „Injurii lui Wagner“ etc., în cari apită masele poporului la ură în contra Germaniei.

Cu ocașia manevrelor din Elveția, departamentul federal a oferit la 7 Septemvrie la Winterhür ună banchetă tuturor ofițerilor străini, cari au asistat la acele manevre. După o alocuțiune din partea consilierului federal Hauser, care a declarat, că Elveția, ori care ar fi evenimentele ce se pregătesc, este decisă să apere cu tot sängele liberele sale instituțiuni; d. general Budișteanu, care reprezintă România, fiind cel mai mare în grad dintre toți ofițerii străini, a răspuns prin câte-va cuvinte călduroșe, ridicând primul toast.

Losurile principelui Pálffy. La tragerea loteriei în 15 l. c. veni câștigul înteu cu 40,000 fl. monedă convențională pentru Nr. 80,429, câștigul al doilea cu 4000 fl. m. c. pe 48,002, câștigul al treilea cu 2000 fl. m. c. pe Nr. 12,976 câte 400 fl. câștigă Nr. 78634 și N. 79,825; câte 20 fl. câștigă numerii 2869, 38,236, 53,511, 67,080 și 82,451.

Vērstă înaintată. În Țilele aceste a murit în Rakos-Csaba, un bătrân în

vērstă de 111 ani. El se numea Ferdinand Szalgai, și s'a născut pe timpul Mariei Teresiei. Bătrânul trăia în timpul din urmă foarte retrăs și până în Țilele ultime se simțise foarte bine.

Hoți tineri. Cetim în „Sieb. D. Tgbltt.“ că trei copii de Țiler în etate de 8 până 9 ani se urcase în Țina de 16 Sept. n. c. pe o ferăstră a unei case di Sibiu, de unde furară mai multe obiecte, 2 tabacheri, un pistol, capse, cărți de joc, 50 de nasturi. Un polițaiu puse mâna pe acești hoți tineri și i duse la casa primăriei. — Țina bună se cunoșce de dimiță.

Un urs, a fost împușcat în 13 l. c. în Arpașul de sus de către pădurarul Francisc Fuchs. Acesta se duse împreună cu o societate în pădure. Când ajunse lângă părul Terița, vădură un urs mănăcând smeură. Pădurarul încercă repede pușca și favorisat de șgomotul apei din păru, se apropiă până la 15 pași de urs, și-l împușcă.

Domnișora Frieda de Bülow, o scriitoare de romanuri binecunoscută în Germania a fost chemată la Veneția pentru ca să țină societate reginei României. D-ra Bülow, care s'a distins ca diaconesă în serviciul bolnavilor în Zanzibar, va fi angajată ca domnișora de onore pe lângă regina României.

Musica crășenescă va da un concert astăzi în sala hotelului „Europa“. Măne, Duminecă asemea va da un concert în sala hotelului Central Nr. 1. Inceputul, și astăzi și mâne, va fi la 8 ore șera.

Petrecere populară. În Meșei-auriș din comitatul Sătmăru s'a dat la 6 Septemvrie n. c. o petrecere populară sub conducerea tinărului Demetriu Robas. Petrecerea a succés strălucit. S'au încasat cu totul 126 fl., din cari subtragându-se spesele, au rămas 50 fl. venit curat pentru fondul bisericesc. Au suprasolvit d-nii: C. Oroszlány director postal 2 fl. și A. Kereskényi notar 1 fl., cărora prin acesta li-se esprimă mulțămintă din partea d-lui cantor-învățător Gavrilă Budu.

Congresul internațional de agricultură de la Haga și-a terminat sesiunea. O comisie permanentă internațională compusă de 50 de membri se va ocupa cu organizarea congresului viitor și va hotărî locul în care se va ține; și au oferit până acum ospitalitatea: Anglita, România, Spania și Belgia.

se dederă în lături perdelele dela un pat și țeranul vădū înaintea sa zăcând un om corpolent, care se n-tindea și căsca, și în urmă dișe: „Imi pare bine; pentru-că moru de urit! Dér în adevăr vrei să schimb cu mine și să trăsesc cel puțin opt Țile, așa ca mine?“ Țeranul dișe rîdend: „Opt Țile? — Viēta întrēgă! Aici imi place. Aici e ca în rai!“

Abea dișe acestea și se pomeni în pat, în haine de mētasă, ba chiar cu cămașă de mētasă. Slugile aduseră vin, fripturi și pome dulci. Ce gustă minunată aveau! Țeranul nostru era flămând încă din peșteră, unde trăsese slab. După ce a mănăcat, încât abea se mai putea mișca, se sui într'o trăsura cu patru cai, se preumblă prin grădină și privi la lucrurile minunate de acolo. Pe urmă se întorse bē și mănăcă din nou. După masă veniră fete și jucară înaintea lui; după aceea veniră actori și jucară o comedie. Asta-i plăcu de minune țeranului și el iși dișe mulțumit: „Bună lume-i aici, Petre! Cu minte gândū am avut eu totuși când am dorit să mă fac avut! Acum m-am ajuns scopul!“

Tot pe la miezul nopții se culca Petrea și dormi. Așa petrecū el câteva Țile în voiă bună. Dér încet, pe nctă se schimbă lucrul. Petrea căpeta un fole mare și sclipa ca o plăcintă în tigae. Respirația îi era greoă și pușă ca o mașină cu abur. Mănăcarea și beutura nu-i mai tioneau. De preumblare îi era grēta. Tote jocurile și teatrele nu-i erau pe plac. Nopțile durmia puțin și când durmia cugeta, că are o pētră pe inimă. Era nepăsător față de ori-ce, îi era urit; de toate se îngreșoa.

Din Ți în Ți era totu mai rău și când fū a șeptea Ți, Petrea dișe către slugă: „Ah! spune domnului tēu, că nu vreau să schimb cu el! Nu mai pot trāi astfel! Iute! Până nu inseră! Vreu să mă întorc ărași acasă, pentru-că mi-i dor de muiere și de copii!“

Cum a trimis Petrea pe slugă, adormi. Când se deșteptă, ărași se vădū în hainele lui, sub stejarul cel bătrân lângă el, șecura și hărășul. El se frecă la ochi și se privia de toate părțile. Da, adevărăt! era totu Petrea cel de mai înainte.

El grăbi către casă și când ai lui

il întimpinară vesel, îi spuseră cum au fost de îngrijiți pentru el și-l întrebă, că unde a petrecut atât amar de vreme, el le povesti pășaniele și dișe zimbind: „o comoră totu am găsit eu.“

Și în ce stă, comora? — Ei! gâcesce. Decă gâcesci, îți spun.

Poesii populare.

Culesse din popor.

Frunță verde sălcioră,
Mă dusei la câmp afară,
Măntălniiu c'o fetișoră:
Nu sciu fată-i ori nevastă
Ori dină din ceră picată
M'a pētruns o'a o sūgătă:
Trup înalt crescut subțire,
Cin' l'a făcut așa bine
Par' o'a m'a ntrebat pe mine;
Pērul ei ca de mētasă
Cosița mpletită n șesă
Of, să trăsesc nu mă lasă.
Starea î drēptă ca și crinul
Ochi albaștri ca seninul
Te-ameșce ca pelinul,
Gura-i dulce rîdătoare,

Zimbetul pe buzișore
Strălucesc ca un șore
Și obrazu-i plin cu sänge,
Când gândesc dorul m'ajunge,
Când o vedū inima-mi plânge.
Frunță verde salbă môle
Cătu-i Ardealu de mare
Să-i cauți părechia nu are.
Ceru-i mare, stele-sū multe
Sunt și mari, sunt și mērunte,
Dér ca ea nu-mi sunt plăcute;
De-ar fi una dintr'o mii
Să aibă dēnsa șoția (părechia).

Frunță verde de lăut
Astă horă-mi place multă,
N'o să joc, oi-o să mă uită.
Frunță verde busuioc
Ēră singur n'o să joc,
Ci cu puica la un loc.
Și oi se joc mereu mereu
Și s'o stringă de mână eu
Și să-i cată în ochi mereu.
Ochii tēi-vei negrișori
M'au pētruns de multe-ori.
Ochii tēi-vei cu mahnit
Pe mine m'a năbunit;
Mergă la masă să mănăc

O rugare către Impăratul. Foile române comunică textul următoarei scrisori, pe care a adresat-o țilele trecute unui Român sëract din Mândrucoc (comitatul Aradului) către Majestatea Sa monarhul: „Prea Inalte D-le Impărat! Vaca mi-a murit, păpușoiul mi-a fost stricat de grindină, pentru plata birului mă chinuiesc amar perceptorul, cu toate că e rudă cu omnatul meu. Bani nu-mi dă nimeni și nici că se găsește pe aci prin Mândrucoc; așa dăr rog pe prea bunul meu împărat să mi împrumute deocă are de prisos, câți-va florini. Așa să-mi ajute Dumnezeu, că o să-i întorc bani cu dobândă, vëra viitoare la culesul păpușoiului. In același timp doresc oare multă sănătate prealuminatului împărat! D-zeu să-l aibă în pază și să-i dea viață îndelungată: mai sërut cu plecaciune mănile cucinei Impăratești și rămân preal supus slugă a Măriei Tale. — Petre Bade“. Majestatea Sa, mișcată de naiva petiție a țeranului, a și dat poruncă la prefectura din Arad, să-i trimetă informațiunil asupra petiționarului și deocă acestea vor fi bune, ceea ce e de nădejdit, Petru Bade va căpata un împrumut, pe care nu va avë nevoie să-l plătescă nici la culesul păpușoiului.

Necrologi. Ni-se scrie, că în 3 (15) Septembrie c. a rëposat în Sarcia română (com. Torontal) un tiner școlar fôrte talentat cu numele Alexandru Lăpădatu, unicul fiu al bravului econom Petru Lăpădatu. — Dumnezeu să mângâie pe intristați părinți!

Telegramele „Gaz. Trans“.

(Serviciul biroului de cor. din Pesta).

Viena, 19 Sept. După prânzu se vor începe conferințele ministeriale comune privitoare la stabilirea proiectelor de buget comune pentru anul viitor. Urcarea prețurilor mijlocelor de trai, procurarea cantităților mai mari de praf fără fum, vor face de lipsă în ori ce casă cererea de credite noue.

Paris, 19 Sept. A sëră se edu-nă o mulțime considerabilă înainte operei. Se auđiră diferite strigăte. Poliția aretă mai multe persoane. Inaintea ambasadei germane și rusești a fost linișce completă. Stradele ce duceau aici au fost ocupate de soldați. După actul al doilea al operei „Lo-hengrin“ cerură doi redactori de la țiarul „Intransigeant“ să se cante marseillaiza. Poliția însă i scose afară, în urma acêsta apoi reprezentațiunea s'a continuat.

Studiu asupra Esposiției de industriă casnică dela Hațegu.

(Fine.)

Grupa a II-a. Haine și rufe femeesce.

Portul sexului frumos care este totuși așa de consciu și cam egoist la țeră ca și la oraș, a fost reprezentat prin 636 obiecte, divizat în 18 articole, cari sunt:

10. *Cârpe și năfrâni pentru capu*, numite și „chischineu“ în țera Hațegului, sêu ceea ce în România se dice „basmale“, „basmaluțe“ și „tistimele“ în număr de 20 mostre, din tôte ținuturile Comitatului, unele mai frumoșe de cãtã altele.

10. *Șube infundate de lãnu* 12 mostre, este haină de iernă a sãtenelor din satele mârghinase, cele mai infundate între munți. Ea consistă dintr'o singurã priesă, croitã cu clin și mâneci, garnisite cu gãlțane de casă mai late, sêu mai înguste, prin care se deosebesce statul fetelor de cãtrã neveste, și care se crede, cã este rãmasă din portul Da-cilor, împreună cu șerparul și cu cãciula.

12. *Cãmașile femeesce*, în număr de 102, a fost articolul cel mai bine reprezentat în acêstã grupă. Desemurile cele mai variate în arniciu, lãniță, bumbac și ibrișin, mai pe pepturi și pe mâneci, dădeau un aspect feeric, și nici cã putea fi altminteri, când ne gândim cã cãmașa jocă un rol așa de important în gãteala femeii sãtene. Desemurile romane dupã cãmași și ștergare s'au păstrat în unele ținuturi în tôte puritatea lor. Și când te gândești, cã tôte aceste minunate arabescuri sunt lucrate fãrã modelu, dupã cum cu dreptu cuvânt a observat, D-na presidentã în discursul de deschidere al esposițiunei, nu poți de cãtã să admiri talentul și estetica sãtenei Române.

Este imposibil să distingă care a fost cãmașa cea mai frumoșă; de vreme ce variază dupã ținuturi și tôte erau ireproșabile în felul lor. Vom menționa totuși acele de sub nr. 56 a d-nei *Minerva Bujoreanu* din Lassau, Nr. 57 a d-nei *Sofia Vladu*, Nr. 65 *Anișca Neicu*, din Câmpuri, Nr. 68 a *Măriei Igrășiu* totu din Câmpuri, Nr. 105 *Maria Andriș* din Boiulu de sus. Din tôte însă a fost preferitã cãmașa de sub Nr. 8 a *Măriei Jarcău* din Bãuțarul de jos, în care numai materialul a costat 15 fl. fãrã a socoti și costul lucrului.

13. *Pepturi, mâneci și ciupaguri* de cãmași femeesce au fost 12 și 15 mostre, cusuturi neintrecute pe pânzele cele mai fine de casă și de boltă. În localitate se dă numirea de „ciupag“ și „ciupeag“ la partea superiãrã, adecã trupul cãmeșei.

14. *Pole și fuste* 24 mostre. Fustele se pãrtã mai ales în portul nemeșesc și în ținuturile Orăștiei unde se obișnuiesc scuteculu. Având două bande aparente între scutecul și șorțu, fustele sãtenelor au un rol mai important decãtã ale cocnelor; d'aceea le vedem de o curățeniã perfectă, și adesea vinețite, scrobite și calcate. În multe părți, marginea inferiãrã este ornată cu broderiã lãtă și cu pătur. Nr. 5 espusu

de *Sofia Agliceriu* din Bãuțarul de jos dă o idee de luxul pãnelor și fustelor sãtensesc.

15. *Propodele* în număr de 13 rivalisau cu

17. *Bonetele* numite „cepse“ în partea locului, și cari împreună alcãtuiesc coafura nevestelor, pe când nãfrãmile și cãrpele se pãrtã numai de fete. Luxul a progresat la sate și în acêst articol, majoritatea fiind astãzi de percal finu cu proderii și cusuturi la estremități. Brobodele de „borangicu“ încã nu s'au introdus până acum în aceste ținuturi. Multu au fost admirate de strãini „cepsele“ în formã de conite, literalmente pline cu chindisã din arniciu, ce pãrtã nevestele din ținutul Hațegului și din Banat. Cele mai alese au fost: cãpsa neagră de sub Nr. 141 a *Sofiei Costa* din Lelese și Nr. 314 lucrată în fire trase a *Țiței Baica* din Streiu.

17. *Spențere sêu mânecare* femeesce au fost 8.

18. *Ciucuri pentru chică* 4 mostre, între cari un esemplar fantastic espusu sub Nr. 88 de *Sămșira Petrescu* din Bãrescu.

19. *Brãne și brãcire* sêu ceea ce în România se numesce „bete“, 50 arondeluri, cari de cari mai variate.

20. *Salbe și lãtițare* 16 mostre. Salbele nu diferã întru nimic de cele usitate în restul Ardealului și în România decãtã prin felul și vechimea monetelor. Lãtițarele însă se pãrtã, dupã cãtã cunoșcem noi, numai în unele ținuturi din acêst comitat și numai de fete în portul curat românesc. Ele sunt un fel de salbă de mârgele ce se pune pe frunte, și unele și la gât. Cele mai artistice sunt pe la Marga, Bãuțaru etc. spre Porțile de fer. Nr. 13 alu *Nesiei Albuțescu* din Bucova au atras mai multe priviri.

21. *Rochiile* de lãnu, cãnepă, in, bumbac, de vară și de iernă, au figurat în număr de 47. Ele se pãrtã mai ales în ținuturile nemeșesc. Am observat două esemplare țesute în desen „pepita“ care nu lasă nimic de doritu pentru a se face din stofă și haine bãrbãtesce de vërã.

22. *Cãtrințe și șorțuri* au fost 94 și 54 mostre. Trebuie să deslușim, cã în localitate sub acêste numiri se înțeleg numai piesele din partea de nainte a portului sãtenesc; însă se deosebesc prin faptul cã se dă numele de șorțu la cele cumpãrate din țergu, er prin cãtrințe la cele lucrate în casă, fiã de lãnu, pãnză sêu bumbac.

Fãrã esagerațiã potu afirma, cã cele mai admirate din tôte articolele portului femeesc au fost cãtrințele. Multe șorțuri drãgãlase prin varietatea colorilor și a lucrului ca cele de sub Nr. 202 a D-șorei *Silviei Pãcuraru* din Seliște, Nr. 40 a D-rei *Sofia Tuțescu* din Deva, au atras privirile chiar ale D-reilor celor mai pretențioșe; cãtrințele însă, și mai deosebite: Nr. 4 a D-nei *Maria Voinescu* din Pãucinescu, Nr. 293 a D-nei *Trimbățoiu* din Grãdisce, Nr. 5 de catifea lucrată cu fir și cu genilie, espusã de D-na *Sofia Agliceriu*, și mai ales Nr. 6 lucrată în fir galbinu de D-na *Scumpina Jupanu* din Marga, au fost admirate până la ova-

țiunii nu numai de Români, dër și de strãini.

23. *Cãtrinție* 42. Sã dã acêstã numire la piesa din dërștã, care nu cuprinde însă întregu corpul, ci numai pe jumãtate, ca un fel de semirochiã, și este sinonim cu „vëlniculu“ din România. Sã pãrtã pe valea Streiului, în unele sate dupã Jiu, mai ales de nemeșice.

24. *Oprege și Scutece* în număr de 86, ambele piese pentru partea dinapoi; „Scutecele“ însă sunt țesute în vergi transversale până jos, și se pãrtã în ținuturile Orăștiei, pe când „opregulu“ are țesut numai o placă superiãrã din care atãrnã fire destrãmate în jos, și se pãrtã în Valea Hațegului și în întregu ținutul din spre Banat.

Grupa a II-a se încheie cu gin-gașii:

25. *Verzobi* espusu de soții lui *Nicolae Terhatu* din Uricani. Uricãzii este ultimul cãtun din granița despre România. Cam ninge multe pe acolo, și sprintenele nãstre Romãncuțe din creerii munților, se nu se afunde în zãpadă, își bagă un fel de patine rotunde din lemn de fãg jupoiu cu 0-30 m. în diametru, în intrul cãroru se află o rețea de piele netãbãcitã, atașatã la conferințã cu sfõrã și sbõrã astfelu dela un munte la altul ca nisce cãprioare. Acêste jugãșe patine se numesce „verzobi“.

Grupa a III-a. Efecte de casă.

Este grupa cea mai importantã din Secția a II-a, cãci în ea singurã figurezã 842 obiecte, arangiate în 19 articole.

Ca într'o carte scrisã de un învãțat u oglindesce aci neintrecuta hãrnicia a sãtenei române. Nimicu nu lipsește din ceea ce alcãtuiesc confortul și podõba casei sãtenesc.

Sã mai descriu pe acele cari au fost mai mult admirate? Ar fi de prisos, cãci deocã sãtena romãnã pune atãta îngrijire și bun gustu întru executarea obiectelor cu cari apare afarã din casă, dupã cum vedurãm, este ușor de înțelesu cu cãtã rivnã și pricepere pre-gãtesce obiectele din interioru, unde primese lumea, și dupã care se judecã stãpãna casei.

Adresãm sincerile nãstre felicitãri arangiatorilor, pentru fericita idee ce au avutã d'a figura arangiamentulu completu alu unei case sãtenesc.

Incepând cu culmea, patul bogat în perine și covõre, plocate, fețe și covõre de masă, și finidũ cu ștergarul de fãțã cu desagii și cocheta traista de mână pentru țergu, tôte efectele de casã ale sãteanului au fost espuse într'unu colțu din salonul alu III-a.

Iatã și nomenclatura celor 19 articole ce au figurat în grupa a III-a.

26. *Ștergare sêu prosõpe* în număr considerabil de 224 mostre. Ar crede cineva cã acêstã bogatã colecțiã, ar fi fost obositõ prin numărul sêu. Ei bine, n'a fost, cãci varietatea desemnurilor alu de un ținut la altul și chiar de la o comunã la alta, fãcea studiul amuzant și interesant.

27. *Traiste de mână* 22 mostre.

28. *Saci și desagi* de lãnu 5 și 7 pã-rechi.

Mințile din capu se duc; Intindũ mână se m'anchintu
Picioarele nu m'țin; Staũ pe locu
Arđu ca în foc, Esũ afarã
Arđu în parã, Esũ la câmpũ, ca se m' stingu
Bate vântulu, rãu m'apriudũ.

Frunđã verde lemnũ uscatũ
Vai de mine ce pecatũ, C'am rãmasũ amoretatũ
Și-oiu se mortũ de dorũ de dorũ
Și nesãtul de amorũ; Și oi u se tragũ bune și rele
Pentru dorul puicei mele, Și de-oiu pãtimi mai multũ
De viu oi u intra 'n mormentũ.

Unde-ãudũ cuculu cântãndũ
Și mierlũa șuerãndũ
Nu m'țiu omũ pe pãmentũ
Nici nu m'șciu unde sunt.
Cucule nu-mi fi dușmanũ,
Cãci nu mi-ai cântatũ de-unũ anũ
Și-acum de ce ești vicleanũ
De-mi cântã pe-acestũ bușteanũ.
Eu țicu cuculu să tac

Cãntã hoțu de m' sacã
Numa'n pizza mea se facã.
Eu țicu cucule 'ncetãzã
El cãntã și rãu frãzã
Și focul mi-lu fiacãrãzã;
Er mai jos pe-o rãmurea
Cãntã și o turturea
Tristã ca inma mea,
Cã soția nu-și gãsia;
Și cãntã și se rotesce
Ca puica când se gãtesce,
Și rãșfirã penele
Ca puica sprãncenele.

Din jurul Sibiului, 1891.

D. Juga.

In cea poeniță verde
Este-o fãntãniță rece,
De-asupra fãntãniței
Suntũ doi mândri stãjãrei,
Croncãescũ doi corbi în ei.
Tãceș voi corbi la dracu,
Cã voi mi-ț mãnca capu;
Mãncaș-mi voi ce-ț mãnca,
Lãșãș-mi voi mãnșã,
Ca se scriu o cãrticea
La dragã mãicușã mea:
Ca din partea de moșã
Sã-mi facã o liturgiã,

Și din partea mea de casã
Sã-mi facã mie o masã
O masã cu cofiță,
S'o deã la copiliță
Cã a fostũ a mea drãguțã.

Mãi bãdișã spuneș-oiu
Ia sama când vii la noi,
Nu veni pe la pirlazũ,
C'avemũ cãne fãr' obrazũ,
Ci vinã prin grãdiniță,
Cã-i otava molcãluțã
Și nu-i cãlca picu de frunđã;
Vinã bade prin grãdinã,
Cã nu-i cãlca picu de tinã
Pãnã la a mea inimã.

Lelea cu șurțu de mãtasã
Vrẽ se fiã preutãșã,
Sãrãcia nu o lasã
Necazul de cap-o-apasã.

In cãșlegi e țergũ de țerã
Ce cumperi nu poți da erã,
De ț-i cumpãra uritũ
Fi-vei cu elũ pe pãmentũ,
De ț-i cumpãra unũ dragũ
Fi-vei cu elũ pãnã 'n veku.

Luniță, mândrã luniță
Ține badii luminãșã,
Sã vie dela oișe.
Țipe-se lupii între oi
Batãrũ douș-đeci și doi,
Nice unul se nu iasã
Fãrã de-o mieoarã grasã,
Nice unul se nu fie
Fãrã de-o mioarã vie.

Sã ține lelea de lume
Nici o tearã nu sci pune.
Cãndũ a fostũ la neveditũ
Șapte babe au trebuitũ
Și când a fostũ la rostatũ
Șțersã-i dupã babe 'n satũ
Trãiș bãbe, nu muriș!
Cã nouș ne trebuiș.

Copiliță și cocoanã,
Nu da gurã la cãtanã,
Cã cãtana 'i ca banu
Duce doru cu anu,
Și cãtana 'i ca frunđã
Duce doru cu vara.

Din jurul Nãstudului.

Victoriã Onișori.

29. *Glugi pentru ploie* 6 modeluri.
30. *Pricoife sau plocate* 4 bucați.
31. *Plapome* lucrate la țera, umplute cu lână în loc de bumbac.

Unu bogată sortimentu de efecte de patu, cum:

32. *Cearsafuri sau lepedee*, 18 e-semplare.

33. *Fefe de perină complete* în nu-de 105, și

34. *Funduri de (față) perină*, 49, între cari au escelatū ale D-nei Ana Heuși din Orăștia.

35. *Covore ordinare și covore de lână aleasă pentru patu* în felul celor din salonul alu III-a, au fostu în numărū de 72 și 16. Între aceste din urmă, trebuie negreșitū să menționezū pentru eleganță și costulū pe acela după patulū din casa sătenescă, espusū de D-na Șarlota Baciu, și mai frumōsă părechia de sub Nr. 128 a D-nei Berta Vladislau din Livadia de câmpū, pentru care i-s'a oferitū suma de 100 florini.

Între numărōsele efecte de masă au fostū:

36. *Servete* în numărū de 52, cari rivalisau cu acelea din Secția Orășenilor.

37. *Fefe de masă* 25, între cari prea multū mī-a plăcutū serviciulū de 6 persoane, lucratū cu arniciu în careuri de D-na Maria Șinca din Biscarea.

38. *Merindărițe* 17 mostre. Aceste efecte, pentru masa săteanului, ținū loculū decoratōrelorū de bufetū ale boierilorū. Suntū unū felū de ștergere lungi, cu care se copere coșulū de formă elipsoidală în care se duce mâncare lucrătorilorū dela câmpū și care se ȳice spene în localitate. Au escelatū ale D-nelorū Maria Dobreanu din Sântă-Maria și Rosa Ascileanu din Galați.

39. *Covore de masă* au fostū 73. Să scie că la sate această piesă este în mare vață la sērbători și se lucrēzā mai alesū în lână vāpsitā. Cele mai stimate au fostū numărulū 55 a D-nei Elena Budoiu din Cāmpuri și No. 123 a D-nei Tina Opișă din Biscarea.

Grupa a treia se încheie cu:

40. *Ștergarele și cearsafurile de culme.* Să scie de cei ce se ocupā cu demografia romānā, că tradiționala culme începe să cam disparā dintre efectele de casă ale săteanului. În comitatulū Huneadōrii, ea se păstrează încă intactā numai în unele ȳinuturi. Unde s'a stăruiitū a se trimete mai multe obiecte. De aci au sosit cele 10 cearsafuri speciale de culme și 128 ștergare, numite în localitate „ȳindeu“, numire pe care o gāsescū corectā, căci derivā din cuvēntulū „ȳintinde“, ȳr nu dela unguresculū „kendō“ cum pretindū unii. Celū mai frumōs cearsafū de culme țesutū în formă de pique a fostū sub Nr. 59 espusū de D-ra Lucreția Olariu din Gurasada; ȳr printre cele 128 tindee de culme, celū mai admiratū prin vechimea sa a fostū celū de sub Nr. 165 alū D-nei Teresa Stoicuța, care datēzā tocmai din anulū 1709.

Grupa a IV-a. *ȳesături neconfectionate.*

Au mai figuratū în totalū 38 de valuri seu trāmba de pānzături seu țesături de lână și anume:

6 trāmba de ștergere de chiotōre de câte 6 și 12 bucați.

8 trāmba de prosōpe ordinare de câte 6 și 12 bucați.

6 trāmba de covore de masă de câte 6 și 12 bucați.

5 trāmba de pānzā pentru cāmăși de câte 6 și 12 bucați.

4 trāmba de cātrințe de câte 6 și 12 bucați.

4 trāmba de fefe de perină de câte 6 și 12 bucați.

3 trāmba de funduri de perină de câte 6 și 12 bucați.

2 trāmba de postavū pentru obiele de câte 6 și 12 bucați.

Aci e loculū d'amenționa despre o altā ideā fericitā ce a avutū comitetulū de organizare a expoziției d'instala în salonulū I pe frumōsā și harnicā nevastă *Eva Turcu din Băresci*, ca se țese pānzā chiar în asistența visitorilorū, în ȳilele de 4/16 și 5/17 Augustū, când expoziția a fostū mai cercetată. Stoluri, stoluri se grāmădea lumea, și mai alesū străinii, în giurulū frumōsei Bărsțene, ca se admire bătaia drăgulū, schimbulū ȳilorū și agerulū sborū alū suveicii de la o margine la altā a pānzei. În mai puținū de unū sfertū de orā, și p'unū rēsboiu cu totulū primitivū „rostulū“ înainta în de ajunsū pentru ca privitorii să se incredințeze din vedere cum se face pānzā-trei sārītū. Și sciiți ce felū de pānzā este acestā? Ceea-ce cocōrele numescū „pique“, dēr ce felū de pique: unū pique adevēratū, în care adēncăturile și rēliefurile suntū obținute prin schimbulū ȳilorū și modulū de combinare alū bă-

telei cu urzēla, și nu presate cum suntū imitațiile de pichete din bolta. Întrebatā asupra numirei de „trei-sārītā“ femeia ne a esplicatū, că numele vine dela faptulū, că băteala sare totū la alū 3-a seu alū 4-a firū alū urzelei; după cum doresce a obține pātrații mai micī seu mai mari.

Dacul Ineș.

Literatură.

În Editura Librăriei Nicolae I Ciurcu, Brașovū, a apărutū: *Cursū practicū de Aritmetică pentru școlele poporale romāne* de Prof. *Arseniū Vlaicu*. După cum ne putemū convinge la prima vedere, opulū acesta se deosebesce în modū însemnatū de tōte manualele de Aritmetică pentru școlele poporale esistente, nu numai la noi, ci și la popōrele cele mai înaintate pe terenulū instrucțiunei poporale. Cursulū acesta e lucratū cu cea mai mare îngrijire pe basa celorlū mai bune manuale germane și francoese și întocmitū în tōte privințele după cele mai nouē vederi pedagogice.

Firulū roșu, care este scosū la ivēlā cu cea mai mare atențiune, adēcā intuițiunea, basa invēțāmēntului, este observatā până într'atātā, încātū nu credemū. că s'ar fi pututū face mai multū în acestā privință. Și cātā înlesnire face acestā invēțătorului, scutindu-lū astfelū de desele frāmētārī ale minței, până se facā pe școlarulū să aibā ideā clarā de conceptulū unui numărū, va putē esperia cu ușurință ori-cine va aplica acestū cursū în școlā.

De asemenea împārțirea materialului după cum acesta e de greu și de însemnatū și modulū lui de tratare, credemū, că este atātū de naturalū, încātū ori-ce preparațiune osteniciosă acasă — cu manoduceri în mână — devine de prisosū. Ajunge o singură cetire, pentru ca invēțătorulū să pētrundā cestiunea, destre care se tratēzā. Totū astfelū gasesce cu ușurință și școlarulū tōte elementele de lipsă la piceperea materialului, așa că studiulū devine prin acestā mai plăcutū și mai interesantū și pentru elū și interesulū trebuie să creșcă cu atātū mai multū cu cātū aprōpe tōte temele suntū luate de vieța poporului nostru.

Dupā recerințele Normativului școlarū și după prescripțele Legei de instrucțiune, acestū cursū este întocmitū în trei părți, fiā-care pentru câte doi ani de școlā. În Partea I pentru anulū I. și II. am tratatū numerii dela 1—20 și dela 1—100; în Partea II pentru anulū III. și IV. numerii dela 1—1000 și în cercū nemārginitū; ȳrā în Partea III pentru anulū V. și VI. diferitele specii de calcule prescise și necesare în vieța practicā. În școlele, unde esistā numai patru clase, urmēzā naturalū, că tōte trei părțile au să fiā aplicate după trebuiță, așa ca, eșindū școlarulū din clasa IV în vieță practicā, ceea ce la noi se întâmplā fōrte adese-ori, să posedā unū întregū de cunosințe aritmetice indispensabile pentru cariera, ce și-o va alege.

Pentru ușurarea controlei va eși în curēndū o micā fasciculā, cuprinđendū tōte rezultatele temelorū predate în acestū Cursū, așa că d-nii invēțatori — primind'o gratuitū — vorū fi scutiți de a le lucra de fiā-care datā împreună cu școlarii.

Pe lângā acestea Domnulū Editorū ne-a pusū în vedere, că D-Sa va face în privința prețului tōte înlesnirile posibile, pentru ca acestū manualū să potā fi cātū mai multū întrebuițatū în școlē, făcēndū în acelașū timpū toți pașii de lipsă pentru obținerea cātū mai curēndū a aprobării din partea organelorū mai înalte.

Partea I 22 cr. II 25 cr. III 30 cr.

Noțiuni de esteticā pentru clasa a V-a a institutelorū pedagogice și exteri-natorilorū secundare de fete, de Dr. D. *Dulfu*, profesorū la asilulū „Elena Dōmana“ în Bucuresci. Pe lângā o prefață și introducere, opulū e împārțitū în douē

părți; în partea primā tractēzā despre frumōsulū esteticū în genere, în partea a doua despre artele frumōse. Urmēzā încheierea. Formatū 8° de 56 pag. Prețulū 1 leu și 80 bani. Se afla de vēndare la librării: Socecū, Sfetea și Alcaaly, în Bucuresci.

Versuri de morți. În Clușiu a eșitū de sub tiparū o colecțiune de versuri la morți, intitulatā „*Cōrda inimii*“, de *Iacobū Murēșianū* invēțatorū și cantorū în Clușiu. Opulū cuprinde 18 cōle de tiparū (garmond), formatū 8°, conținēndū 2 dialoguri în versuri și 58 de poesii pentru tōte casurile de morțe, anume: pentru copii până la 12 ani, și dela 12—16 ani, pentru junți și june, la bărbați și muieri, la omeni bētrāni, la inteligenți etc. În partea din urmă a cārței se aflā cele douē dialoguri. Între invēțatorulū bētrānū și celū nou, ȳr alū doilea între tatā și fiu. Opulū este consacratū memoriei rēsopatei preosese Maria Podōbā n. Popū Carteziu. Trimisū frānotā costā pentru prenumērānți 1 fl., pentru neprenumerānți 1 fl. 20 cr. Se potē procura atātū dela autorulū, cātū și dela d-lū Vasiliū Podōbā la banca „Economulū“ în Clușiu.

ECONOMIĂ.

Cultura pomilorū.

I.

Dupā agricultură, cultura pomilorū este unulū dintre cele mai bogate isvorē de înavuțire privatā și națională. Când grādinile agricultorilorū noștri arū fi pline de pomi, câte decī de florini arū putē face pe totū anulū din vinderea pōmelorū; câte decī de florini li-ar rēmānē, estragēndū vinulū s'au vinarsulū din pōme, în loculū celui cumpēratū din comerciu, de multe ori falsificatū seu otrāvītū și cu câte mii de florini ar cresce apoi pe totū anulū și avuția națională?!

Cultura pomilorū a statū în mare vēdā nu numai la vechii Romāni, la străbunii noștri, ci și la celelalte popōre antice; ȳr astāđi cultura pomilorū este luatā dreptū busolā pentru clasificarea gradulū de culturā alū unui poporū, căci s'a adevēritū, că cu cātū unū poporū este mai înaintatū în culturā, cu atātū prețuesce mai tare crescerea și nobilitarea pomilorū, și la din contrā: cu cātū elū stā pe o trēptā mai inferiōrā de culturā, cu atātū desprețuesce și cultura acelora.

În Germania, unde poporulū stā pe o trēptā mai înaltā în culturā, suntū ȳinuturi, unde fiā-care agricultorū este obligatū din partea reuniunilorū, la cari aparține, de a cultiva pe fiā-care anū câte o sutā de pomi. Acolo nicī nu vei afla nicī unū petecū de pāmēntū seu grādinā necultivatā, fiā cu pomi, fiā cu legumi; nu vei afla pe marginea riurilorū și a drumurilorū răchite, salcāmī seu arini, ca pe la noi, ci pomi roditorū; ale cărorū pōme se vēndū în totū anulū din partea reuniunilorū agricole, ȳrā cu banii întrați se plătescū unele contribuțiuni, seu se întrebuițēzā spre alte scopuri culturale și de utilitate publicā.

La noi suntū ȳinuturi, unde aprōpe jumētate din grādinile agricultorilorū nu suntū cultivate cu nicī unū felū de pomī seu legume, și dēcā acelea nu suntū nicī cosite regulatū și la timpū, suntū umplute cu totū felulū de burueni nefolositorē, ba unele chiar otrāvitorē. Cealaltā jumētate a grādinilorū, care e cultivatā cu anumiți pomi, încā lasā fōrte multū

de doritū, deēce potē vedē privitorulū adese-ori crengi rupte, ori uscate, atērēndū prin ei, surcei pe lângā trunchiu, cari consumā o parte însemnatā din nutremēntulū lorū, și în cele din urmă ruinēzā de totū pomii.

Dēr se nu învinovățimū pentru acestā atātū pe poporulū nostru, cātū mai multū întunereculū timpului, care l'a ȳinutū în cātusele robiei și nesciinței, și nu a avutū dela cine, nu a avutū ocaziune să învețe o culturā mai fundamentālā a pomilorū. Totū așa a statū poporulū nostru și față cu școlā, dēr îndatā ce i-s'au deslegatū cātusele robiei de pe trupū; îndatā ce i-s'au deschisū și lui porțile culturei, s'a silitū și elū și se sillesce din ȳi în ȳi mai multū a-șī ocupa loculū cuvenitū.

Chiar și până acum se potē vedē la mulți dintre agricultorii noștri o frumōsā inclinare cārā cultura pomilorū; vedemū pe mulți că nu-șī pregetā primāvēra de a alerga până în cele mai depār-tate colțuri ale câmpului seu pădurei, pentru a aduce trunchi de pomi pădureți și a-i nobilita în grādinile lorū.

Mulțamitā acestei nobile inclinārī, amū ajunsū, cum amū ȳisū, că aprōpe în jumētate din grādinile agricultorilorū noștri se vedemū și pomi cultivați, ba în unele se vedemū chiar mulți.

Și dēcā până acum agricultorii noștri au făcutū dela ei atātā, cātū vedemū fără nicī unū îndemnū seu instrucțiune din partea altora, avemū totū dreptulū de a spera, că în viitorū se va deștepta o nobilā emulațiune într'ēnșii în ceea ce privește cultura pomilorū se va deștepta unū interesū totū mai mare cārā acestū nou isvorū de bogătiā, când vorū vedē, că invēțatorulū încā a făcutū, cu ajutorulū școlarilorū sēi, din grādina școlārā, care mai nainte era plinā de burueni, unū adevēratū raiu pāmēntescū; când vorū vedē că preculū încā urmăresce pe invēțatorulū în propria sa grādinā ba îndemnā și cu cuvēntulū pe credinciosii sēi în biserica și la alte ocaziuni, ca să cultive cātū numai se potē de mulți pomi în grādinile lorū; de asemenea notarulū, primarulū și alți cārțurari de ai noștri.

Scriitorulū acestorū rēnduri cunōsce câteva comune, unde fiindū aruncatū de sorte câte unū invēțatorū harnicū, a schimbatū deodatā, ca prin farmecū, fața întregi comune. La începutū, se înțelege, omenii priviau clātināndū din capū, la șanțurile și straturile făcute de invēțatorū în grādina școlārā; după-ce însē aū vēdūtū, că primāvēra straturile suntū acoperite cu pomișori; după-ce aū vēdūtū, că la unū anū, doi, pomișorii rēsārītī să potū și altoi; după-ce aū vēdūtū, că din pomii altoiți în grādina școlārā, în tōtā primāvēra capēțā și copii lorū câte unū pomișorū, ori doi, pentru a-i resādi în grādinile lorū acasă: ei au începutū a se îmboldi unulū pe altulū și a ȳice: „vedeți mei, — ce a făcutū dascālulū nostru din grādina școlēi!“

Dēr cultura pomilorū, pe lângā isvorulū acela de bogătiā, ce ni-lū dā pe lângā puținū lucru, ne mai dā și sātēitate și înfrumōșēzā încā și grādinile și comunele nōstre, prin florile lorū frumōse și bine-mirositorē și prin aerulū celū pros-pētū și curatū, ce-lū respirā frun-ȳele lorū. O comunā, unū ȳinutū lipsitū de pomi, este lipsitū totodatā și de ploi, pentru-că este

constatată, că ploile mai cu seamă acolo se formază mai ușor, unde vegetațiunea pomilor și a arborilor este mai abundată. Pomii în frângu de multe-ori puterea vânturilor mari și prin urmare contribuie în modu binefacătoru la adăpostirea clădirilor economice nu numai în contra vânturilor, ci și în contra focului.

Cine pôte înșira tôte folósele ce aduce cultura pomilor! Și numai din cele înșirate se pôte convinge ori cine, ce păcatu comitú aceia, cari lasă grădinile lor, destulú de mari și spațiose, necultivate cu pomi. Căci nu este pământú, fiá acela câtú de réu, ca să nu fiá priincioșu culturai pomilor. Așa de esemplu: grădinile cu pământú galbenú, lutosú și umedú suntú priincioșe culturai merilorú, cele cu pământú humosú și vârosú suntú priincioșe culturai perilorú, cele cu pământú lutosú și mai umedú suntú priincioșe culturai prunilorú, ér cele cu pământú lutosú și vârosú și mai în fața sórelui suntú priincioșe culturai cireșilorú și vișinilorú.

După aceste observațiuni generale, vomú vorbi cu altá ocaziune și despre cultura pomilor în specialú.

Ioanú Georgescu.

CARACTERULÚ. *)

Insușirile caracterului.

2. Stăpânirea de sine și abnegarea.

Mulți se ocupă prea multú de ceea, ce cugetă alții despre ei. Astfelú ei se dedă a privi vieța din partea ei cea mai rea și presupune pretutindenú totú ce e mai réu. Nu-i mirare apoi, decât în cele din urmă vedú confirmată această judecată a lorú și decât își amărăscú așa ei înșiși vieța. Herbert dice cu dreptú cuvântú: „Vorbele rele se întorcú adeseori în contra nóstră însăși“.

Numai, așa decât omul nu se lasă a fi răpitu și amărātu de nimicu, pôte să facă dreptate, care, cum dice sfânta scripturá, nu numai pe poporú îlú ridică, ci și pe individú.

Vedurămú mai susú câteva trăsături de stăpânire de sine ca la Mohallib ș. a. pe care a-i puté-o numi marinimositate, care nu este decâtú o tréptă mai înaltă a stăpânirii de sine, precum dovedesce icóna, ce ní-o înfățișază deja Aristotele despre omulú marinimosú. „Marinimosulú“ — dice Aristotele — „va sci se se cum-penésca în fericire ca și în nefericire; elú va sci se se ridice și se se umilésca și nu va fi nici în fericire îngâmfatú, nici în nenorocire descurajatú. Elú nici nu se va teme de pericolú, nici nu-lú va căuta, căci elú ține numai la puținé lucruri. Elú este tăcutú și câte odată încetú la vorbă, dér când este de lipsă își spune părerea francú și pe față. Elú pôte să admire, pentru că nimicu nu este prea mare pentru elú. Elú iértă vătămările. Elú nu vorbesce despre sine séu despre alții, căci nici nu vrea să fiá lăudatú, nici nu-i place să ocărăscă pe alții. Elú nu strigă niciodată pentru nimicuri și nu cere dela nimeni ajutorú.“ —

Unú esemplu frumosú de marinimiá a datú Lycurgú, pe care Spartani, dreptú mulțămire pentru legile înțelepte, ce li le-a datú, l'au maltratatu și în cele din urmă

*) După Smiles-Rudow. A se vedé Nr. 193 alú „Gaz. Trans.“ din 1891.

l'au esilatú, ba unú june cu numele Alexandru îi scóse chiar unú ochiu. Când poporulú i-a datú pe mâná pe tãcătorulú de rele, Lycurgú își rësbuná în contra lui așa, cã-lú luá în casa sa și-lú crescú prin învățaturí și esemplu până ce deveni unú bărbatú bine educatú.

Eseemple de aceste ne arată evulú vechiu fórte multe, cu deosebire însé la Arabí se găsesce acésta marinimositate. Kais-Ibn-Azim, când îi se aduse cadavrulú fiului séu împreună cu ucigașulú, nepotulú séu, legatú de mâni și de picioare, díse privindú rana mor-talá: „Ce loviturá!“ — După aceea porunci să deslege mânilé și picioarele ucigașului și spuindu-i câteva cuvinte dojenitóre, îlú lăsá să se ducă în trebă-și.

Unú esemplu de marinimiá a datú Carolú alú V-lea lângă coș-tiugulú lui Luther. Când unú curti-sanú îlú provocá să lase se se arunce cenușa ereticului în tôte vânturile, Carolú rëspunse cu o nobilá indignare: „Eu portú rësbóiu numai cu ómenii vii, nu și cu cei morți!“

3. Fidelitatea.

Datoria este lucrulú celú mai mare, și fidelitatea e cea dintéiu datorii.

Dicalá indianá.

Fidelitatea se arată în fórte diferite relațiuni, trebuie să fimú fidelí séu credincioși față cu Dumneđu, patriá și amici, în fine față cu noi înși-ne.

Fidelitatea cătrá Dumneđu nu trebuie s'o uitămú nici în órele cele mai triste, căci ea este celú mai tare, ba adeseori singurulú rađimú alú nostru, cum dice psalmistulú: „De te voiú avé numai pe tine, nu voiú întreba de cerú și pământú“. Dumneđu e pãrintele nostru — dér nu pãrinte pãméntescú, la care inima a-lérgă de multe-ori inaintea capului, iubirea inaintea dreptății. Nu numai faptele nóstre bune, ci și faptele nóstre rele se transplântă mai departe până în neamulú alú șep-telea; cu atâtú mai puținé trebuie să ne mirămú noi, decât ne atingú pe noi înșine. Aceea, că amú lucratú réu în cea mai bună intențiune, nu face încă din réu lucru bunú: acela care prin muncă neînțeleptă — a devenitú schilodú și și-a slăbitú puterile, acela nu-i șede bine a se plânge și a fi desperatú, elú secerá numai ceea ce a seménatú. Legea acésta are valóre în naturá totú așa de bine ca în vieța ómenésca; și și în bibliá este adeseori esprimatá.

Prin fapte aievea nu putemú servi lui Dumneđu *nemijlocitú*; căci, cum dice Pavelú, nu se îngrijescú de elú mâni ómenesci; și serviciulú divinú (slujba) nu este alta decâtú operá ómenésca și nici nu e pentru fiá-care, de pildá nu e pentru orbí și surđi. Celú ce însé pôte lua parte la serviciulú divinú se-o facă, nu numai pentru de a servi lui Dumneđu, ci și propriului séu sufletú; celú puținé se nu-și batá jocú de acelú serviciu, cum facú cu predilectiá așa numite „spirite tari“. Ii stá réu ori și cui de a vorbi despre lucruri, din cari nu pricepe nimicú, celú mai réu îi stá însé când vorbesce în contra lucrurilor sfinte. Acésta nu pôte fi niciodată unú semnú de mărime, și și mai puținé de mărime științificá.

Din contrá trăimú în adevérú numai în Dumneđu, cum scrie

și Ioanú: noi în Dumneđu și Dumneđu în noi; Pavelú dice: să desbracămú pe omulú vechiu și să îmbracămú pe Christosú, ceea ce pentru elú nu însemná alta, decâtú a îmbráca pe Dumneđu, în care trăimú și suntemú. Isusú dice, că se ne lăpădamú de noi înși-ne și se-i urmămú lui, care este una cu tatálú. Deja cuvântulú grecescú „entusiasmu“ însemná a deifica (a adora ca pe unú deú), cu câtú mai multú nu au gásitú cele mai adénci spirite după Christosú în acésta ființă a ori ce religione.

În deosebí se pôte dér validita fidelitatea cătrá Dumneđu numai în fidelitatea cătrá cele pãméntesci, tocmai așa precum noi putemú să simțimú și să vedemú pe Dumneđu numai în fãpturile și operele sale.

(Va urma)

HIGIENA

Hereditate séu moștenire.

Nu voiú vorbi despre hereditatea séu moștenirea de avere; acésta este de domeniulú altorú cunoscințe, ci voiú vorbi despre acea hereditate séu moștenire, care face se se nască din tatá în fiu, precum *calitáți* séu lucruri bune, totú așa și *defecte* séu lucruri rele.

Acésta hereditate este o calitate a vieții și întinde puterea sa asupra întregi plásmuirí ómenesci, adecá asupra întregului corpú și duhú alú omului.

Zámislitulú în muma are aseménare cu tatálú și cu mama lui, precum în părțile lui corporale, așa și în părțile lui sufletesci.

Avut'a tatálú séu muma sănătate complectă și putere mare, zámislitulú va avé asemenea sănătate complectă și putere mare.

Fost'a tatálú și muma slabí și neputincioși, zámislitulú va fi asemenea slabú și neputinciosú.

Fost'a unulú din zámislitorí puternicú și sănétosú, ér celalaltú slabú și bolnăviciosú, zámislitulú nu va fi nici ca zámislitorulú celú puternicú și sănétosú, nici ca celú slabú și bolnăviciosú, ci va avé o stare mijlociá.

Fost'au ambii zámislitorí nevoiași, pociți, slábănođi, zámislitulú va fi mai nevoiași, mai pocițú și mai slábănogú decâtú fiá-care zámislitorú.

Acésta este regula generală, doveditá de observațiune. Dér suntú și excepțiuni fără îndoielá, căci nici o regulá nu este fără excepții.

Ceea ce am dísu, suntú rezultatulú observațiunei, pe care ar trebui să-lú avémú totdeauna inaintea ochilorú, când este vorba de căsétoria.

O socotélá în căsétoria făcutá numai pe considerațiuni bănesci, pe considerațiuni de nemú, de protecțiune și fără a ține socotélá de sănétatea celorú ce se împreună, este de multe ori o fântáná de bóle în casá, de doliu înainte de timpú, de următorí schilozi la corpú și la minte și în fine de vestejirea séu degenerarea nemului.

În căsniciile dintre rude, moștenirea séu hereditatea calitáțilorú și mai cu seamă a slábiciunilorú și a beteșugurilorú este și mai însemnatá. Chiar chipulú nu se schimbá; astfelú se vede în acele locuri, unde căsétoriile se facú între cei din aceiași familiá, cum este în Portelú aprópe de Bulonia în Italia, în satulú Baty din Bretania și în unele insule ale Scoției.

Acestú rezultatú alú observațiunei a fostú și cuvântulú pentru care Christosú a opritú căsétoria între rude.

Dér copilulú mai pôte moșteni și dela moșii séi calitáți séu defecte (cusururi, beteșuguri).

În adevérú, adesea se vede la unú copilú, aceea ce nu s'a vëdútu la moșulú séu. Relele conformațiuni, ca mai multe degete, surđenia, orbirea, se vedú sãrindú une-ori o generațiune întregá.

Este un misterú acestú lucru; a încerca explicațiunea lui, este aprópe totú așa de greu, ca aceea a începutului universului.

Să ne mulțămimú cu aceea ce ne-a datú observațiunea, adecá să scimú, cum că slábiciunile, cusururile, beteșugurile, etc., ca și calitáțile frumóse se moștescú și că ne este cu puținé în unele casuri, cum suntú cele de căsétoria, prin bună alegere, să ne apërãmú de multe slufenii în familia ce dorimú să avémú.

(„Apêrãtorulú sãnétãții.“)

P O V E Ţ E.

Struguri veninosi. De când se întrebuinteză vitriolú de cupru în contra filoxerei, e de recomandatú, ca să fiá omulú cu mare bágare de sémá când mánâncă struguri și pe aceștia mai întâiu trebuie să-i curețe bine. Căci decât soluțiunea de vitriolú de cupru, cu care se desinfecteză vița de vie, evaporézá, rămânú pe struguri resturi de vitriolú, a cărui gustare e fórte stricacióasă. S'a întâmplatú în Pesta, că mai multe persóne, gustândú astfelú de struguri, s'au bolnăvitú.

MULTE ȘI DE TOATE.

Câtú costá o escaárá.

Diarulú din Paris „Figaro“ publicá urmátorele: „Personalulú unei corábii cuirasate recere pe luná 30.000 fr. soldá, acela alú unui încrucisătorú 6—7000 franci. Pe lângá aceea fiá-care matrozú primesce proviziune în valóre de 1 fr. 50 centime. O corabiá cuirasatá cu 600 de ómeni cheltuesce pentru pâne, carne, vinú, cafea etc. pe luná 21.000 franci, unú încrucisătorú cu 150 de ómeni cheltuesce 5000 franci. Mai însemnate suntú recerínțele artileriei de pe corábii. Se presupunémú, că unú tunú de 10 centimetri costá 6200 franci, un tunú de 27 centimetri 80.000 franci, și unú tunú de 34 centimetri 147.000 franci. O pușcaturá dintr'unú tunú de 10 centimetri costá 66 franci, tunulú de 27 cm., 1350 fr. dintr'unulú de 34 cm., 2500 franci, dintr'unulú de 42 cm., 5010 franci. Afără de aceste mai consumá mulți bani torpilele, lafetele dela tunú și în fine carbunii de petró. O corabiá cuirasatá consumá pe di 14 tone de carbuni de petró, tona cu 35 franci, va se díca pe di suma de 1400 franci. Decá e vorba ca corabia să mérgá cu o îndoiță ințalá, atunci se cere de doué-ori atâtia carbuni. Acumú o sutá de ani costa unú tunú 1000 franci, pe când astãđi costá 147.000 franci.

*

Etatea plantelorú.

Cei mai bétrãni palmieri suntú între 200 și 300 de ani, ulmii 355 ani, chiparoșii 388 ani, iedera 448, paltinii 516 ani, castanii 626, lámâii 646, platanii 720, cedrulú 800 ani, nucii 900, teii 1076, brađii 1200 ani, stejarii 1400 ani, arborii taxus 2880 ani, arborii Mammoth din California 5000 de ani, la unú diametru de 37 urme și 450 urme înălțime.

*

Celú mai mare lacú din Europa.

Celú mai mare lacú din Europa este laculú Ladoga între Finlanda, St. Petersburg și Olonetz. Elú are o suprafață de 366 miluri pátrate și va se díca e mai estinsú ca regatulú Saxoniei. Lungimea sa e de 24 miluri, ér lățimea sa de 15 miluri.

Păcălită.

Unu' tărănu veni într'unu' orașu mare. Aici preumbându-se pe strade vădu unu' palat mare și pomposu, la porța căruia se afla unu' servitoru. Tărănul se apropiă de servitoru și-lu întrebă, că ce felu de casă e acésta. Servitorulu ca să-și bată jocu de elu, dișe: „Nene, casa acésta e o móră”. Tărănul pricepându batjocura, dișe: „Ha, imi inchipuiam eu că e móră, fiindcă vedeamă măgarulu la porță!”

Petru și Cocosu.

Unu' directoru de teatru, care se numea Petru, angajă unu' cântărețu, care se numea Cocosu. Dér deja la prima reprezentațiune, nu-i plăcu de locu publiculu cum cânta cântărețulu, totu asemenea nici la a doua, ér la reprezentațiunea a treia teatru lu era golu. Unu' criticu din acelu' orașu scris despre acésta: „Și când cocosulu cântă pentru a treia óra, se duse Petru afară și plânse cu amarú!”

Celú mai bogatú.

Trei studenți, cari în totúdeuna visau bani mulți, se rămășiră, care dintre ei va visa, că are mai mulți bani în nóptea următoare. În dimineța următoare își povestiră unulu' altuia visurile lorú. Celu dint'áiú dișe: Am visatú o livade mare plină cu ace de cusutu, și lângă ele sta unu' omú, care'mi dișe: Tóte acele le vei întrebuinta, pentru ca să-ți coșii sacii cu bani. Alú doilea povesti: „Am visatú, că tótá marea era plină cu cernelá și eu am scurs-o cu condeiulu scriindú numărulu banilorú, ce-i aveam. — „Și eu am visatú”, dișe alú treilea, „că voi améndoi a-ți muritú și m'ați făcutú pe mine moștenitorú universalu”.

Fórté interesantú pentru agronomi! Acum când se începú lucrările de tómnă, și adevă aratulu și séménatulú, e de datoriá de a da recomandá agronomulu, că reușita muncii sale nu atérná numai dela séménța bună și curată, ci și dela speciá sémínței. E faptú cunoscutú la noi și în străinătate, că așa gráne escelente ca la noi, nu se produce nicáiri totuși în ceea ce privește sęcara, ne-a întrecutú străinătatea, care are mai bună sęcară ca noi. În anii din urmă urmă după o sortá escelentá de sęcără alte, dér tóte au fostú întrecute de cele două sorte de Schlanstücker și Mammuth Sackfüller. Aceste două sorte intrunescú în sine calitățile cele mai escelente ale sęcarei, cea dintéiu produce în pământú bunú și la timpú favorabilú 1500 de chilograme de gráu pe unú jugerú catastralú, ba și 2000 de chilograme, din care causá s'a și numitú Sackfüller (umplătoru de saci). Forma de sémínțe Edmund Mauthner, care nu a cruțatú nici o jertfá privitorú la novele întocmiri, pentru promovarea intereselorú agronomulu și a agriculturii în generalú, oferá în catalogulu celú nou de tómnă sortele susamintite. Se póte presupune cu dreptú cuvântú, că aceste sorte suntu cu și sortele de acum 8 ani de sęcără Montagne, care a fostú recomandată și de înaltulu ministéru r. ung. de agricultură în cercurile agricultorilorú. Apoi agricultorulu să nu uite principiu lu: ca să inainteze împreună cu spiritulu timpulu și să folosescá invențiunile moderne din străinătate, și să-și procure aceste două sorte, fiindú sigurú, că va obține unú resultatú favorabilú. Pentru ca publiculu să nu fiá indusú în eróre, observámú, că atâtú sorta de Schlanstücker câtú și cea Mammuth Sackfüller se aflá calitate originalá numai la magazinulu de sémínțe Edmund Mauthner, Budapesta.

Tergulu de rimători din Steinbruch. La 14 Sept. n. starea rimătorilorú a fostú de 148,285 capete, la 15 Sept. au intratú 871 capete și au eșitú 750 rămânéndú la 16 Sept. unú numărú de 148408 capete. — Se notéza: marfá un- purtácú veche, grea dela — până la — cr. — marfá un- purtácú tinerá grea dela 48 — cr. până la 48 1/2 cr., de mijlocú dela 48 1/2 cr. până la 49 cr — usorá dela 50 — cr. până la 51 — cr. — Marfá un- purtácú grea dela — până la — cr. — de mijlocú dela — cr. până la — cr. usorá dela 49 — cr. până la 51 cr. — Marfá de România de Bákony grea dela — cr. până la — cr. transito mijlociá grea dela — cr. până la — cr. transito usorá dela — cr. până la — cr. transito dto tepósá grea dela — cr. până la — cr. transito mijlociá dela — cr. până la — cr. Marfá sěrbescá grea dela 47—48 cr. transito, mijlociá grea dela 47—48 cr. transito, usorá dela 48—48 1/2 cr. Porci îngrășați de unú

anú dela — cr. până la — cr., îngrășați cu cucuruzú dela — cr. până la — cr., îngrășați cu ghindá dela — cr. până la — cr. Cántăriți la gará cu 4 1/2.

Calendarul septemnei are 30 zile. Table with columns for dates, days of the week, and names of saints (Sorele, Calend. Gregorian, Calendarul Iulianu).

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 16 Sept. n. 1891

Table of market prices for various goods like grain (Grâu Bănățenescú, Grâu dela Tisa), oil (Ulei de rap.), and other commodities.

Table of prices for various types of flour (Sémínțe vechi ori noue) and other products (Producte div.).

Prețurile cerealelor din piața Brașovú. din 18 Septembrie 1891.

Table of grain prices in Brașov, listing items like wheat (Grâu), rye (Orzú), and barley (Ovėsú) with their respective prices.

Cursulu pieței Brașovú. din 19 Septembrie st. n. 1891.

Table of exchange rates for various currencies like Romanian money, silver, and gold.

Table of exchange rates for Turkish Lira, Imperial, and other currencies.

Bursa din București din 16 Sept.

Table of stock market prices in Bucharest, listing various bonds and securities.

Cursulú la bursa din Viena.

Table of exchange rates at the Vienna stock exchange, listing gold and silver prices.

Proprietarú: Dr. Aurel Mureșianu. Redactorú responsabilú interimalú: Gregoriu Maiorú.

Advertisement for the publishing house 'EDITURA Librăriei NICOLAE I. CIURCU, Brașov.' featuring a logo with an eagle and the motto 'ȘTIINȚA ȘI PROGRESUL'. It lists various school books and their prices.

Schwarze, weisse und farbig-e Seidenstoffe von 60 kr.
bis fl. 15.65 p. Meter—glatt und gemustert (ca. 240 versch. Qual. u. 2000 versch. Farben, Dessins etc.) versendet roben- und stückweise porto- und zollfrei das Fabrik-Depôt **G. Henneberg** (K. und K. Hofliefer.), **Zürich**. Muster umgehend. Briefe kosten 10 fr. Porto.

Banca generală de asigurare mutuală „*Transilvania*“ în Sibiu caută un **acuisitor pentru asigurări pe viață** pe lângă condițiuni favorabile. Doritorii de a ocupa postul acesta binevoescă a se adresa la *Direcțiunea institutului*, prezentându-se după putință în persoană.
661,3 3

Nr. 11426—1891 655,3 - 3

PUBLICAȚIUNE.

Din fundațiunea senatorului **Frideric de Closius** se dau sume de bani până la **10,000 fl. v. a.** cu garanția ipotecară și cu interese 6% și cel puțin 1% amortisațiune.

Doritorii să se anunțe la subscrierul magistratului.
Brașov, în 29 August 1891.

Magistratul orașenesc.

O singură încercare va convinge pe fiă-care, că

este în adevărul cel mai escelent în contra insectelor, fiind-că — nu mai e un al doilea mijloc ca acesta — cu o putere și o iutelă de necredută stărpește cu totul „ori-ce“ insecte.

Cea mai bună întrebuințare se face prin împoșcare cu un **„Zacherlin-Sparer“** suprapus.

Nu trebuie să se confunde *Zacherlinul* cu obicnuitul praf de insecte, fiind-că *Zacherlinul* este o specialitate proprie, care nu există nicăiri, decât în sticle pecetluite cu numele **I. ZACHERL.**

Cine cere așăderă *Zacherlin*, și va căpeta în loc de acesta un praf în cutii de carton, acela de bună sēmă va fi înșelat. — **Veritabil**

Se află de vëndare în **Brașov** la *Domni*:

I. L. & A. Hesshaimer. Heinrich Zintz. Dimitrie Eremia Nepoții. Emill Porr. Karl Harth Karl Irk Franz Kellemen, farmacia.	Iullus Müller Karl Schuster Teutsch & Tartler N. Grădinar Ed. Kugler, farmacia Karl Töpfner Iullus Hornung, farmacia.	Emil Jekelius, farmacia I. Roth, farmacia. Heinrich G. Obert, farmacia. Ioh. Lerchenfeld Samuel Mark. Heinrich Wagner.
Rich. Gleim, farmacia M. A. Gräser	In Făgăraș la <i>Domni</i> : I. Iaroseh Heinrich Schul	Gr. Schenk Ios. Hammer.
	In Cohalm la <i>Domni</i> Ernst Wolff, In Șercaia „ „ F. Schnell.	Sam. Nagelschmidts Erben.

Mai departe se află deposite de „Zacherlin“ veritabilă în toate locurile acolo, unde se află afișate placate.

O specialitate necomparabilă între toate apele minerale alcalin-acide din monarhia și străinătate este

apa minerală de „RÉPÁT“

care în urma compozițiunei pré ferice a părților sale minerale și a conținutului estraordinar în acid-carbonic se bucură de o valoare medicinală fôrte mare și de un renume universal neîntrecut.

Apa minerală de „**RÉPÁT**“ se întrebuințază ca medicament cu cele mai strălucite succese în contra conturbărilor de mistuire, în contra stărilor ostarhalice a stomachului și a organelor respirătore, în contra maladielor rinichilor și a beșiceii etc., are un efect admirabil la secrețiunea udatului și este recunoscut ca remediun solvatoru neprețnibil.

Cel mai curat și binefăcătoru product natural.

Ca borviză adevărată beută cu vin.

nu se pôte compara acestă apă escelentă cu nici o altă apă minerală a continentului.

Șampagnulu apelor minerale.

Conformă ordonaței înaltului ministeru de interne No. 5891/VIII din anul 1890, **apa minerală de Répát** este supraveghiată ca apă medicinală după prescripțiunile legilor sanitare.

Veritabilitatea apei se constată prin aceea, că dopulu sticlei trebuie să fi însemnat cu: „**K-Imper Répát**“. Decă să rögă a se observa acestă spre evitarea falsificărilor prin alte ape inferioare.

Apa minerală de „**RÉPÁT**“ se găsește în calitate prospătă și veritabilă în depositulu subsemnatului; asemenea și în farmacii, în cele mai multe băcanii și în toate birturile mai notabile.

Cu totă stima
Administrațiunea isvorului
Josef György,
Brașov, Strada Michail Weiss (ulița poștei) No. 12.

662,50—2

Nr. 6051—1891 663,3—1

Publicațiune.

Deorece în fiecare an se împarte între soldați cu serviciul militar prestat o parte din venitul fundațiunei „principelui Schwarzenberg-Grüne“, de aceea se provocă toți acei soldați cu serviciul militar prestat, dela sergenți-majori în jos, cari sunt născuți în comitatul Brașov séu aparțin acestui comitat și cari au dreptul de a fi împărtașiți din acestă fundațiune, de ași așcerne subscrierului căpitănatu petițiunile de ajutorare până în **1 Noembrie a. c.** cu atăt mai mult, deorece petițiunile așcernite după acestu termen se vor respinge.

Brașov, 10 Septemvre 1891.

Căpitănatul orașenesc.

Szám 840—1891.
k. i. b.

Hirdetmény.

Brassó város tanácsának 9903/1891 sz. a. kelt felterjesztése folytán meltóztatott m. kir. kereskedelemügyi minister úr ó Nagyméltósága f. évi September hó 3 án 51860/I sz. a. kelt m. rendeletével a Brassó városi bolonyai kütetza megnyithatása czéljából a kisajátítási eljárást a bemutatott kisajátítási terv és összeírásban foglalt területre az 1881. évi XLI. t. czikk 33-ik §-a alapján elrendelni és következő §§-ait tartsa szem előtt.

Ennek folytán küldetik egy Tompa Sándor vármegyei főjegyző esetleg Dr. Jekel Frigyes t. főjegyző mint bizottsági elnök, Lázár Gerő kir. főmérnök Windt Lajos urakból és egy töllvivőből álló bizottság ki, mely hivatta lesz mindazon igények és észrevételek fölött határozni, a melyeket a felek az 1881. évi 41. t. cz. I-ső fejezete alapján netalán emelnek; a kutuczára vonatkozó kisajátítási tervrajz és az összeírás Brassó város tanácsánál közszemlére tétetnek a tárgyalást megelőzőleg 15 napon át ki.

A tárgyalási határnap pedig tüzetik folyó évi október 7-ik és esetleg következő napjára ki, mely napokon a kiküldött bizottság tárgyalásait mindig délelőtt 9 órakor a vármegyei teremben megfogja kezdeni. (Rudolf kör 13. sz. II-ik emelet.)

A kitűzött napon mindenőt a vonatkozó községi előjárásnak, azután sorszám szerint az érdeketeknek észrevételei fognak tárgyalás alá vétetni.

A kiküldött bizottság a kisajátítási terv megállapítása felett akkoris fog érdemileg határozni, ha az érdekeltek közül senki sem jelent meg.

A tárgyalásnál jogában áll minden tulajdonosnak a kisajátítási terv ellen és minden telegkönyvi érdekeltnak a telajánlott ár ellen felszólalni és kifogásait jegyzőkönyvre adni.

Ennek elmulasztása azon jogi következménnyel jár, hogy a nem nyilatkozóra nézve a) közhirdetésnél a kisajátítási terv, b) szabályszerűen teljesített egyéni értesítésnél pedig — mint jelen esetben — úgy a kisajátítási terv mint a felajánlott ár végleg megállapítottak és általa elfogadottak tekintetik.

A megjelenés elmulasztása miatt igazolásnak helye nincs.

Ezen tárgyalás alkalmával fog a barátságos egyezés előzetesen mindig megkíséreltetni és ha létre jött, jegyzőkönyvre vétetni. Ha nem sikerült, fog az eljáró bizottság a felek kölcsönös meghallgatása és érveik megfontolása s a hol szükségesnek látja, nyomban teljesítendő és jegyzőkönyvre veendő szemle után érdemleges határozatot hozni.

A határozat szóval rögtön kihirdettetik és írásba foglalva, az iratokhoz csatolatik.

A meg nem elégedő félnek jogában áll a határozat ellen m. kir. kereskedelemügyi minister ur ó Nagyméltóságához felfolyamodni, köteles azonban a felfolyamodást az eljáró bizottsághoz a kihirdetéstől számítandó 3 nap alatt írásban benyújtani vagy szóval bejelenteni.

Ezen felfolyamodások fölött véglegesen fog a nagyméltóságú m. kir. kereskedelemügyi minissterium határozni.

Brassóvármegye közigazgatási bizottságának
1891. évi szeptember 14-én tartott üléséből.
Ürmösi Maurer Mihály s. k.,
cs. és kir. kamarás és Brassóvármegye főispánja.